

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO A SOCIÁLNEHO ROZVOJA

Obec Tvrdosovce

2015-2020

Obsah

Úvod	3
Časť A - Analytická časť	11
Časť A. I Analýza vnútorného prostredia	11
Časť A. II Analýza vonkajšieho prostredia	49
Časť A. III Zhodnotenie súčasného stavu územia	50
Časť B – Strategická časť	52
Časť C – Programová časť /plánovacia časť	54
Časť D – Realizačná časť	59
Finančná časť	64
Časť E .I Indikatívny finančný plán PHSR	64
Časť E. II Finančný rámec pre realizáciu PHSR	64
Záver	65
Povinné prílohy PHSR	67

Úvod

Názov dokumentu:	Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Tvrdošovce 2015-2020
Územné vymedzenie:	Nitriansky kraj, mikroregión Cergát-Váh, okres Nové Zámky, obec Tvrdošovce
Územný plán obce schválený:	Uznesenie 31/101106, písm. B, bod 9 zo dňa 10.11.2006
Dátum schválenia PHSR:	18.10.2016
Obdobie platnosti:	2015-2020
Verzia:	01
Publikovaný verejne:	www stránka obce
Zhotoviteľ:	Obec v spolupráci s HAMA COMPANY, s.r.o., Bernolákovo a v spolupráci s Ing. Elenou Globanovou a RNDr. Anetou Zubekovou

Zdroj: vlastné spracovanie

Dokument Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Tvrdošovce na roky 2015 - 2020 (v ďalšom PHSR) je strednodobý strategický dokument, ktorý na základe zhodnotenia predchádzajúceho PHSR vypracovaného na roky 2008-2016 ako aj analýzy hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce stanovuje jeho strategické ciele a priority rozvoja a víziu ďalšieho smerovania rozvoja obce. Samospráva obce využije tento programový nástroj na postupnú realizáciu cieľov v oblasti hospodárskej, sociálnej a environmentálnej s priebežnou ročnou aktualizáciou zrealizovaných aktivít. Dokument bol vypracovaný v zmysle platnej legislatívy a metodických usmernení uvedených v prílohe č.4.

Samospráva obce využila svoje odborné znalosti so zapojením odborných komisií zastupiteľstva obce, občanov obce a vytvorených partnerstiev na vypracovanie dokumentu v spolupráci s poradenskou firmou a jej expertným zastúpením. Zoznam členov odborných komisií zastupiteľstva obce je uvedený v tabuľke č.3.

ZÁMER SPRACOVANIA PHSR

Názov dokumentu	Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Tvrdošovce na roky 2015 - 2020
Forma spracovania	Pracovníkmi samosprávy v spolupráci s HAMA COMPANY, s.r.o., Bernolákovo
Riadenie procesu spracovania	V procese spracovania bol vytvorený projektový tím zložený z pracovníkov samosprávy, pracovných komisií, partnerských inštitúcií v spolupráci so spoločnosťou HAMA COMPANY, s.r.o. a externými expertmi. Do spracovania PHSR boli zapojení aj obyvatelia obce formou vyplnenia dotazníkov, informovaním v miestnom rozhlase a prostredníctvom web stránky obce ako aj účasťou na verejnom prezentovaní PHSR.
Obdobie spracovania	Júl 2015 – august 2016: Júl – september 2015 – zber údajov September – november/december 2015 – spracovanie analytickej časti December 2015 – dokončenie analytickej časti a predloženie na schválenie v Obecnom zastupiteľstve obce Január – august 2016 – strategická, programová, realizačná, finančná časť - dopracovanie
Financovanie spracovania	Náklady na spracovanie: experti 1500€ Náklady na získanie informačných podkladov: štatistiky, analýzy, prognózy, dotazníky 500€ Náklady na stretnutia: pracovné skupiny a verejnosť 500€ Náklady na publicitu: tlač informačných materiálov, úprava elektronických médií 300€

Tabuľka č.1: Harmonogram spracovania PHSR

Termín	VII/ 2015	VIII/ 2015	IX/ 2015	X/ 2015	XI/ 2015	XII/ 2015	I/ 2016	II/ 2016	III/ 2016	IV/ 2016	VII/ 2016	VIII/ 2016
Úvod	X	X										
Analytická časť			X	X	X	X						
Strategická časť					X	X	X					
Programová časť						X	X	X	X			
Realizačná časť						X	X	X	X	X	X	
Finančná časť						X	X	X	X	X	X	X
Záver										X	X	X

Pri informovaní občanov obce o procese vypracovania aktualizovaného PHSR využila samospráva obce nasledovné metódy zapojenia občanov a získania ich názorov uvedené v tabuľke:

Tabuľka č.3: Zoznam členov pracovných skupín

Pracovná skupina	Meno člena pracovnej skupiny
Hospodárska	
Gestor/Koordinátor	Ing. Marián Tóth
Metodik	Ing. František Buda
Interný odborník	Mgr. Judita Veresová
Externí odborníci	<ul style="list-style-type: none"> • Adriana Masárová, HAMA COMPANY, s.r.o. • Ing. Elena Globanová • RNDr. Aneta Zubeková
Sociálna	
Gestor/Koordinátor	MUDr. Zoltán Borbély
Metodik	Halászová Gabriela
Interný odborník	Mgr. Judita Veresová
Externí odborníci	<ul style="list-style-type: none"> • Adriana Masárová, HAMA COMPANY, s.r.o. • Ing. Elena Globanová • RNDr. Aneta Zubeková
Environmentálna	
Gestor/Koordinátor	Ing. Róbert Borbély
Metodik	Michal Bencze
Interný odborník	Mgr. Judita Veresová
Externí odborníci	<ul style="list-style-type: none"> • Adriana Masárová, HAMA COMPANY, s.r.o. • Ing. Elena Globanová • RNDr. Aneta Zubeková

Zdroj: OcÚ Tvrdošovce

Dohoda o partnerstve

Názov dokumentu	Dohoda o partnerstve pri príprave a realizácii PHSR obce Tvrdošovce
Obdobie platnosti	Roky 2015 - 2020
Predmet dohody	Spolupráca pri príprave a realizácii PHSR
Účastníci dohody	Termálne kúpalisko, s.r.o., Poľnohospodárske družstvo, reštaurácia KELLY
Riadenie procesu	Proces bude riadený obcou podľa požiadaviek aktivít realizácie PHSR, aktivity zapojených partnerov budú rôzne (sponzorstvo, dobrovoľnícka práca a pod.) so zapojením obyvateľov obce
Financovanie	Podľa potreby realizácie PHSR

Z predchádzajúceho PHSR platného na obdobie 2008 – 2016 sa zrealizovali viaceré naplánované aktivity, medzi nimi aj rekonštrukcia budovy Obecného úradu , vrátane úpravy verejného priestranstva.

Obrázok č.1: Zrekonštruovaná budova Obecného úradu

Ex - post hodnotenie predchádzajúceho PHSR komentovaním aktivít je uvedené v ďalšom a vzťahuje sa k tabuľke priloženej k materiálu v prílohe č. 1.

Komentár k aktivitám predchádzajúceho PHSR

V PHSR spracovanom pre obdobie 2008-2016 bolo naplánovaných 67 aktivít, ktoré boli realizované čiastočne, časť z nich bude presunutá na riešenie v ďalšom PHSR, boli realizované aj iné aktivity, ktoré neboli zahrnuté v predchádzajúcom PHSR. Situácia odráža finančné možnosti obce, získané dotácie z viacerých zdrojov a naliehavosť riešenia aktivít. Komentár nezahrňuje tie plánované aktivity, na ktoré sa obci nepodarilo získať finančné zdroje. V období 2008-2016 sa v obci Tvrdošovce zrealizovalo viacero projektov zahrnutých v tabuľke príloha č. 1. Uvádzame podrobnejší rozbor plnenia jednotlivých opatrení a aktivít predchádzajúceho PHSR.

V opatrení 6.1.1 „Podpora malého a stredného podnikania zo strany obce“ bolo zahrnutých päť aktivít s nasledovným rozborom realizovania:

- ✓ Aktivita 6.1.1.1 týkajúca sa budovania priemyselného parku nebola realizovaná vzhľadom na blízkosť novovybudovaného priemyselného parku v susednom katastrálnom území obce Palárikovo a z týchto dôvodov sa s jej realizáciou ďalej neuvažuje.
- ✓ Z aktivity 6.1.1.2 zameranej na vymedzenie prenajímateľných priestorov pre služby a remeselné dielne bolo realizované zrekonštruovanie priestorov pre Dom služieb.
- ✓ Z aktivity 6.1.1.3 zameranej na zriadenie Tvrdošovského dvora (vináreň, viecha, piváreň) bola vybudovaná Obecná tržnica s trhoviskom v dvorovej časti.
- ✓ Aktivita 6.1.1.4 Zakladanie malých a stredných podnikov s majetkovou účasťou obce - bolo zrealizované založenie s.r.o. Termálne kúpalisko
- ✓ Aktivita 6.1.1.5 Výstavba podniku na spracovanie biomasy nebola realizovaná, ani sa jej realizácia v ďalšom nepredpokladá.

V opatrení 6.2.1. „Rozvoj dopravnej infraštruktúry“ bolo zahrnutých 12 aktivít s nasledovnou realizáciou:

- Aktivita 6.2.1.1 zameraná na výstavbu obchvatu k regionálnej skládke komunálneho odpadu nebola realizovaná vzhľadom na skutočnosť, že skládka je dočasne uzavretá a preto obec nerieši výstavbu obchvatu.
- Aktivita 6.2.1.2 Úprava miestnych komunikácií a výstavba chodníkov bola čiastočne realizovaná v rámci revitalizácie obce.
- Aktivita 6.2.1.3 Výstavba prístupovej cesty do výrobného územia Palárikova sa nerealizovala.

- Aktivita 6.2.1.4 Výstavba prístupovej cesty do Jánošíkova sa nerealizovala, ale uvažuje sa s jej výstavbou v ďalších PHSR.
- Aktivita 6.2.1.5 Výstavba parkovacích plôch v centre obce bola zrealizovaná čiastočne.
- Aktivita 6.2.1.6 Výstavba záchytného parkoviska pre termálne kúpalisko nebola realizovaná, uskutočnenie sa predpokladá v súvislosti s dobudovaním termálneho kúpaliska v ďalšom PHSR.
- Aktivita 6.2.1.7 Vybudovanie podchodu pre prístup k nástupištiam nebola realizovaná, ani sa s jej realizáciou v ďalšom neuvažuje.
- Aktivita 6.2.1.8. Výstavba autobusovej stanice pri železničnej stanici nebola realizovaná.
- Aktivita 6.2.1.9 Modernizácia železničnej stanice a trate bola zrealizovaná Železničnou spoločnosťou SR.
- Aktivita 6.2.1.10 Vybudovanie spevneného chodníka okolo jazierka nebola zrealizovaná, bude sa realizovať v ďalšom plánovacom období PHSR.
- Aktivita 6.2.1.11 Oprava a dobudovanie obojstranných chodníkov pozdĺž hlavnej cesty nebola realizovaná, jej realizácia sa presúva do ďalšieho obdobia.
- Aktivita 6.2.1.12 Výstavba automobilového nadjazdu železničnej trate nebola realizovaná.

V opatrení 6.2.2 Rozvoj občianskej infraštruktúry bolo zahrnutých 11 aktivít s nasledovným stavom realizácie:

- Aktivita 6.2.2.1 Rozšírenie intravilánu obce ... – plánované akcie neboli zrealizované, ale realizácia je plánovaná na ďalšie obdobie.
- Aktivita 6.2.2. Rekonštrukcia verejného osvetlenia – bola realizovaná čiastočne.
- Aktivita 6.2.2.3 Zriadenie verejného internetu bola realizovaná – wifi v strede obce, v knižnici.
- Aktivita 6.2.2.4 Výstavba bezdrôtového rozhlasu – nebola zrealizovaná. Plánuje sa s ňou do ďalšieho obdobia.
- Aktivita 6.2.2.5 Iluminácia historických objektov v obci – bola zrealizovaná čiastočne a plánuje sa ju ukončiť v ďalšom období.
- Aktivita 6.2.2.6 Rekonštrukcia obecného úradu bola zrealizovaná – čiastočne ako vonkajšia rekonštrukcia a plánuje sa vnútorná rekonštrukcia v ďalšom období.
- Aktivita 6.2.2.7 Rozšírenie elektrickej siete so zahusťovacími trafostanicami v novej IBV – nebolo zrealizované. Plánuje sa v ďalšom období.
- Aktivita 6.2.2.8 Rekonštrukcia námestia a výstavba parkovej zelene – bola zrealizovaná.
- Aktivita 6.2.2.9 Vysadiť izolačnú zeleň okolo výrobných areálov, jestvujúcej skládky TKO – nebola realizovaná. Plánuje sa v ďalšom období.

- Aktivita 6.2.2.10 Telekomunikačná sieť pre Jánošíkovo – nebola realizovaná, ani sa s jej realizáciou neuvažuje.
- Aktivita 6.2.2.11 Rekonštrukcia požiarnej zbrojnice bola zrealizovaná.

V opatrení 6.3.1 Nakladanie s komunálnym a drobným stavebným odpadom bolo zahrnutých 6 aktivít s nasledovnou realizáciou:

- Aktivita 6.3.1.1 Vybudovanie separovaného zberného dvora a kompostoviska nebolo zrealizované. Plánuje sa v ďalšom období.
- Aktivita 6.3.1.2 Zabezpečiť permanentné znižovanie podielu skladovanej časti odpadov bola zrealizovaná čiastočne a plánuje sa v ďalšom období.
- Aktivita 6.3.1.3 Zabezpečiť likvidáciu čiernych skládok bola zrealizovaná čiastočne.
- Aktivita 6.3.1.4 Rekultivácia a zakrytia prvej kazety na skládke NNO nebola zrealizovaná. Plánuje sa v ďalšom období.
- Aktivita 6.3.1.5 Výstavba druhej kazety na skládke NNO nebola zrealizovaná z dôvodu vytvorenia skládky v inej lokalite mimo katastra obce.
- Aktivita 6.3.1.6 Rekultivácia lokality starej skládky TKO nebola zrealizovaná. Plánuje sa v ďalšom období.

V opatrení 6.3.2 Ochrana a racionálne využívanie vôd boli zahrnuté 3 aktivity s nasledovným stavom realizácie:

- Aktivita 6.3.2.1 Výstavba dažďovej kanalizácie nebola zrealizovaná. Plánuje sa v ďalšom období.
- Aktivita 6.3.2.2 Výstavba ochranných opatrení proti záplavám bola realizovaná.
- Aktivita 6.3.2.3 Rekonštrukcia odvodňovacej sústavy jazier bola realizovaná čiastočne pri jazere na Ul. J. Dózsu.

V opatrení 6.4.1 Doplniť chýbajúcu infraštruktúru sociálnych zariadení boli zahrnuté 4 aktivity s nasledovným stavom realizácie:

- Aktivita 6.4.1.1 Vybudovať/Zriadiť Domov dôchodcov – nebola zrealizovaná. Plánuje sa v ďalšom období.
- Aktivita 6.4.1.2 Výstavba nájomných bytov v obci bola zrealizovaná.
- Aktivita 6.4.1.3 Výstavba sociálnych nízko-nákladových domov v rómskej osade nebola zrealizovaná, ani sa neplánuje sa v ďalšom období.
- Aktivita 6.4.1.4 Zriadenie Domu starostlivosti o dôchodcov a zdravotne odkázaných občanov – denný stacionár bola zrealizovaná.

V opatrení 6.4.2 Zlepšiť úroveň poskytovania zdravotníckych a sociálnych služieb boli zahrnuté 4 aktivity s nasledovným stavom realizácie:

- Aktivita 6.4.2.1 Zabezpečiť dostupnosť zdravotnej starostlivosti nebola realizovaná. Plánuje sa v ďalšom období.

- Aktivita 6.4.2.2 Podporiť služby pre marginalizované skupiny občanov a týrané ženy nebola realizovaná, ani sa neplánuje v ďalšom období.
- Aktivita 6.4.2.3 Zlepšiť sociálne povedomie rómskeho etnika v obci nebola realizovaná, ale plánuje sa v ďalšom období.
- Aktivita 6.4.2.4 Rekonštrukcia zdravotného strediska bola zrealizovaná čiastočne.

V opatrení 6.5.1 Budovanie a rozvoj školskej infraštruktúry bolo zahrnutých 7 aktivít s nasledovným stavom riešenia:

- Aktivita 6.5.1.1 Modernizovať a komplexne zrekonštruovať budovu základnej školy a materskej školy - bola zrealizovaná len pre základnú školu.
- Aktivita 6.5.1.2 Modernizácia vnútorného vybavenia základnej školy bola zrealizovaná.
- Aktivita 6.5.1.3 Rekonštrukcia športového ihriska a vonkajšieho areálu ZŠ a MŠ a rekonštrukcia telocvične ZŠ bola nahradená výstavbou detského dopravného ihriska.
- Aktivita 6.5.1.4 Výstavba štrukturovaného kabelážneho systému v budove ZŠ bola zrealizovaná.
- Aktivita 6.5.1.5 Zriadenie dvoch nových počítačových učební bola zrealizovaná.
- Aktivita 6.5.1.6 Zriadenie miestnosti pre vzdelávanie dospelých nebola zrealizovaná. Plánuje sa v ďalšom období.
- Aktivita 6.5.1.7 Realizácia vzdelávacích kurzov pre rómsku komunitu nebola realizovaná. Plánuje sa v ďalšom období.

V opatrení 6.5.2 Trvalé skvalitňovanie vyváženej ponuky výkonnostného a rekreačného športu boli zahrnuté tri aktivity s nasledovným stavom realizácie:

- Aktivita 6.5.2.1 Vybudovanie športového areálu a univerzálnej športovej haly v obci nebolo zrealizované. Plánuje sa v ďalšom období.
- Aktivita 6.5.2.2 Výstavba detských ihrísk bola zrealizovaná.
- Aktivita 6.5.2.3 Vytváranie podmienok na rozvoj výkonnostného a rekreačného športu bola zrealizovaná.

V opatrení 6.6.1 Zachovanie kultúrno – historického potenciálu obce . . . bolo zahrnutých 6 aktivít s nasledovným stavom realizácie:

- Aktivita 6.6.1.1 Vybudovanie kultúrneho domu. Aktivita bola nahradená rekonštrukciou bývalej budovy Jednota na Obecný dom , ktorý slúži na organizovanie kultúrnych aktivít.
- Aktivita 6.6.1.2 Rekonštrukcia tradičnej architektúry – múzeum ľudového bývania bola zrealizovaná.
- Aktivita 6.6.1.3 Vybudovanie turistických a náučných trás nebola zrealizovaná. Plánuje sa v ďalšom období.

- Aktivita 6.6.1.4 Rekonštrukcia amfiteátra v centre obce bola zrealizovaná čiastočne.
- Aktivita 6.6.1.5 Podpora rozvoja kultúrnych aktivít a tradícií prostredníctvom rómskej mládeže nebola zrealizovaná, ani sa s ňou neuvažuje sa v ďalšom.
- Aktivita 6.6.1.6 Organizovanie pravidelných kultúrnych podujatí – dni svätého Štefana, hody atď. boli zrealizované každý rok.

V opatrení 6.6.2 Organizačné zabezpečenie bola zahrnutá jedna aktivita:

- Aktivita 6.6.2.1 Spracovať kalendár kultúrnych podujatí na celý rok, propagácia kultúrnych aktivít sa každoročne realizuje.

V opatrení 6.7.1 Účinná propagácia obce boli zahrnuté dve aktivity s nasledovným stavom realizácie:

- Aktivita 6.7.1.1 Spracovať globálnu koncepciu propagácie obce bola realizovaná čiastočne. Predpokladá sa dopracovanie v ďalšom období.
- Aktivita 6.7.1.2 Spracovať koncepciu regionálnej spolupráce nebola zrealizovaná. Uvažuje sa s ňou v budúcom období.

V opatrení 6.7.2 Rekreačno – relaxačné zázemie obce boli zahrnuté tri aktivity s nasledovným stavom realizácie:

- Aktivita 6.7.2.1 Modernizácia a dostavba súčasného termálneho kúpaliska bola zrealizovaná čiastočne. S dostavbou areálu na celoročnú prevádzku sa uvažuje v ďalšom období.
- Aktivita 6.7.2.2 Výstavba areálu a úprava okolia vodnej nádrže nebola zrealizovaná. Plánuje sa v ďalšom období.
- Aktivita 6.7.2.3 Výstavba hospodárskej časti pri vodnej nádrži a obstaranie chovu koní nebola zrealizovaná a ani sa s ňou neuvažuje v ďalšom období.

Časť A - Analytická časť

Expertný tím prípravy PHSR využil dostupné databázy, zápisnice z rokovaní odborných komisií obecného zastupiteľstva ako aj získané informácie na analýzu východiskovej situácie obce so vzťahmi na spádové okolie a prognózu rozvoja obce na päťročné obdobie vývoja so zvážením možných rizík a ohrození v súlade so súčasnými stratégiami a rozvojovými koncepciami.

Časť A. I Analýza vnútorného prostredia

Tabuľka č.4: Evidencia podnikateľských subjektov – partnerov

Názov partnera	Právna forma	Adresa	Oblasť podnikania
Termálne kúpalisko Tvrdošovce	s.r.o.	Nová cesta 1	Kúpanie a cestovný ruch
Poľnohospodárske družstvo	družstvo	Szechényiho 10	Poľnohospodárstvo, chov koní
G.Halászová KELLY	SZČO	Puškinova 24	Reštauračné služby

Zdroj: OcÚ Tvrdošovce

Tabuľka č.5: Evidencia podnikateľských subjektov pôsobiach v obci

Názov partnera	Právna forma	Adresa	Oblasť podnikania
Termálne kúpalisko Tvrdošovce	s.r.o.	Nová cesta 1	Kúpanie a cestovný ruch
Poľnohospodárske družstvo	družstvo	Szechényiho 10	Poľnohospodárstvo, chov koní
Gabriel Bogdány –BOGE		Vinohradnícka 11	Pohostinské služby
Juraj Orsulík		I.Szechényiho 36	Zavlažovacie systémy
Karmen Borbélyová BISTRO		Májová 3	Pohostinské služby
Ondrej Lancz		Gorkého 35	Predajňa farby - laky
Zuzana Liptáková Liptákovi Papierníctvo		Kvetná 4	Papierníctvo predajňa
BT Centrum		Považská 2	Pohostinské služby
Paremax	s.r.o.	Štúrova 1	Nákladná aut. doprava
Gabriela Majorová GERBERA		Štúrova 1	Kvetinárstvo
MAKOSTAV	s.r.o.	Nám.sv.Štefana 6	Stavebná firma
Car Club	s.r.o.	Agátova 1	Autoservis
ČAROLI	s.r.o.	Kvetná 9	Predajňa domácich potrieb
Katarína Vanyová		Letná 4	Predajňa potravín
Hedviga Varagyová MINIBAZÁR		Nábřežná 10, Nové Zámky	Predajňa potravín
Ing. Andrej Barta-Videopožičovňa ABAR		Dolná 44, Komjatice	PNS
MVM Plus	s.r.o.	Nám.sv. Štefana 8	Výroba a montáž roliet, okien. Výroba betónových výrobkov
Pekáreň Sztiszka – Ing. N.Sztiszka		Železničná 2	Pekáreň
František Scsaszný		Medzimlynie 2, N.Z.	Sklenárstvo
Harley Davidson Pub M.Mojzes		J.Dózsú 1	Pohostinské služby
Ladislav Varga ATYPIK-V		Horná 54	Výroba a predaj nábytku
Vanyová Alena		J.Dózsú 1	Kaderníctvo
R.Farnadiová ROZÁLKA		Východná 18	Pohostinské služby

T.Halász Hostinec KELLY		Puškinova 24	Pohostinské služby
G.Halászová KELLY		Puškinova 24	Príprav jedál ,reštauračné služby
E.Takácsová TEVA		Gorkého 10	Predajňa pečiva
Fujas a syn	s.r.o.	Kapustová 47	
Lenka Fujasová GRAFITY		Gorkého 76	Digitálne štúdio, reklama, výroba. Výroba reklamných vecí
E.Halvelandová HSH		Dlhý rad 162	Predajňa mäsa a potravín
T.Rábek TIBI		Domoviny 704, H.Kráľová 951 32	Predajňa dom.spotrebičov a bielej techniky...
Zlatica Blaškovičová, NADAVA		Hlavná 32, Dvory nad Žitavou	Záhradkárstvo, predajňa osív.
E.Šichtová SEMAFOR		Jánošíkovská cesta 16	Pohostinské služby
Pohreníctvo-kamenárstvo		Bratislavská cesta 9	Pohrebné služby a kamenárstvo
Iveta Bergendi		Agátova 1	Predaj palivového dreva
F.Borsányi AKVAFISH		Tešedíkovo 991	Predajňa chovateľských potrieb a krmiva
E.Bogdányová		Kvetná 22	Záhradkárstvo
NZZ Relax	s.r.o	Letomostie	Rehabilitačné centrum
N.Szalai RIO PRESSO		Dolná 26	Pohostinské služby
J.Mészáros		Kapustová 19	Predaj vína a ovocných sirupov, stávková kancelária
E.Fülöpová DRINK BAR		Májová 8	Pohostinské služby
S.Molnár, MOLNÁR S+M		SNP 20, Bánov	Predajňa textilu
K.Gáhyová TEXTIMA		Kvetná 24	Predajňa textilu
G.I.M.P.	s.r.o.	Kvetná 13	Predajňa výpočtovej techniky
A.Lőrincz, Reštaurácia Fast Food Úvegtigris		Dolná 4	Rýchle občerstvenie, príprava jedál
P.Borbély Autocentrum BP		Mlynská 17	Autoservis
DADATRANS	s. r.o.	Májová 25	Autom. Nákladná doprava
KND Resorts	s.r.o.	Dolná 4	Pizzéria
Tomáš Szabó Sklenárstvo	s.r.o.	Rákocziho 27	Sklenárske práce

Zdroj: OcÚ Tvrdošovce

V predchádzajúcej tabuľke je uvedený zoznam podnikateľských subjektov pôsobiach v obci, z ktorých najvýznamnejší sa spolupodieľajú na príprave a realizácii aktivít PHSR. Uvedené podnikateľské subjekty rôznym spôsobom vnesú svoj podiel do realizácie aktivít.

Tabuľka č.6: Evidencia mimovládnych organizácií

Názov mimovládnej organizácie	Forma mimovládnej organizácie	Adresa	Oblasť činnosti
Športový klub	združenie	Nová cesta 1	šport
Csemadok	združenie	Puškinova 26	kultúra
Klub športových rybárov pri jazere Putnoki	združenie	Jókaiho 2	rybolov
Klub športových rybárov pri PD Tvrdošovce	združenie	Széchenyiho 10	rybolov
Klub dôchodcov	združenie	Dolná ul.	sociálna
SZPCCH a ZTS	združenie	Ružový rad 20	Sociálna a zdravotnícka
Spolok tvrdošovských železničiarov - Zástava	združenie	Družstevná 15	Obnova historických železničných zariadení
Miestny spolok SČK	združenie	E. Adyho 7	zdravotnícka
Poľovnícke združenie Tvrdošovce združenie	združenie	T. Vansovej 7	poľovníctvo
Občianske združenie Lucerna	združenie	Námestie sv. Štefana 5	
Občianske združenie Živé tradície	združenie	Rákócziho 27	remeselníctvo, ľudové tradície
60. skautský zbor Sándora Síka		Záhradnícka 26	mládež
Dobrovoľný hasičský zbor Tvrdošovce		Horná 34	Požiarna ochrana
Sport Friends	združenie	Železničná 65	Športové a spoločenské aktivity

Zdroj: OcÚ Tvrdošovce

V predchádzajúcej tabuľke je uvedený zoznam mimovládnych organizácií v obci, ktorých členovia prispievajú k realizácii PHSR dobrovoľníckou činnosťou.

História obce

Prvé znaky osídlenia sú na základe archeologických vykopávok zo staršej doby bronzovej, neskôr z doby rímskej (Limes Romanum). Maďarské osídlenie v riešenom území sa datuje do rokov 970-1020. Močaristá pôda bola ochranným priestorom pre jej obyvateľov, o čom svedčia i unikátne archeologické nálezy dlho nenarúšané cudzími vplyvmi.

Prvá písomná správa o obci je z roku 1221, keď uhorský kráľ ONDREJ II. daroval osadu rakúskemu kláštoru "HEILIGEN KREUZ", ktorý v 15. storočí vybudoval v osade hospodársky dvor. Osada ležala na významnej stredovekej ceste, ktorá vychádzala zo sídla uhorských kráľov a smerovala do Čiech a Poľska. Tatári kvôli močaristej pôde osadu v roku 1241 obišli. V roku 1332 panovník Karol Róbert z Anjou uvádza osadu pod názvom TURDESQED, čo bolo v ďalšom období viackrát zmenené. V 17. storočí turecké vojská pri obliehaní novozámockej pevnosti drancovali okolie, vrátane územia obce.

Za panovania Márie Terézie (1740-1780) sa Tvrdošovce stali významným mestečkom na trase viedensko - budinskej hradskej s právom trhov (jarmoky s dobytkom). V obci bola preprahareň koní, tradícia chovu koní sa v obci zachovala dodnes.

V 19. storočí sa uviedla do prevádzky železničná trať "Budapest-Marchegg-Wien". prechádzajúca územím obce.

Obce sa po II. svetovej vojne dotkla výmena maďarského obyvateľstva za Slovákov žijúcich v Maďarsku. V rokoch 1949-1950 bol na miestach Juhászovskej záhrady vybudovaný športový areál (futbalové ihrisko a plavecký bazén).

Medzi významné pamätihodnosti obce patria : pamätník padlých hrdinov (obr. č.2) , ktorý bol postavený v roku 1941 na počesť padlých hrdinov z obce v I. svetovej vojne, Rákocziho pamätník (obr. č. 3), postavený na počesť obetí stavovského

povstania Františka II., Rákócziho, kostol svätého Štefana (obr.č.4), nazývaný tiež „praveký kostolík“, o ktorom bola prvá zmienka už v roku 1240.

Obrázok č. 2.: Pomník padlých hrdinov

Obrázok č. 3: Rákocziho pamätník

V obci sa narodili viaceré významné osobnosti slovenského verejného života, medzi ktoré patrí napr. Alexander Winter, zakladateľ Piešťanských kúpeľov, Gyula Morvay, spisovateľ, básnik a prekladateľ ako aj Juraj Szikora československý futbalista, reprezentant a tréner.

Obrázok č. 4.: Kostol sv. Štefana

Obrázok č. 5: Socha sv. Štefana

Prírodné pomery

Vymedzenie územia, geografická poloha

Obec sa nachádza v juhozápadnej časti Podunajskej nížiny, na $48^{\circ} 05''$ s. z .š. a $18^{\circ} 08''$ v .z .d. v nadmorskej výške 112-125 m a stred obce 120 m .n. m. Tvrdošovce ležia na oboch stranách Taranského (Tvrdošovského) potoka. Juhozápadná rovinná časť chotára leží na starej nive Váhu s riečnymi a mŕtvymi ramenami (v súčasnosti už väčšinou porastené), miestami močaristej, odvodňovanej Dlhým kanálom, čo v minulosti bolo príčinou povodní. Severovýchodnú časť chotára tvoria vyššie rozsiahle sprašou pokryté terasy južného okraja Nitrianskej pahorkatiny.

V katastri obce sa nachádzajú černoziemné a hnedozemné pôdy. Na území obce sa nachádza vodná nádrž využívaná ako rybník. Vodná nádrž má hlavne vodohospodársku funkciu. Obcou preteká potok ako súčasť umelo vybudovaného vodohospodárskeho systému povrchovej vody. Obec leží na štátnej ceste I/75.

Poloha obce Tvrdošovce

Geomorfológia

Obec je integrálnou súčasťou Podunajskej nížiny. V katastri obce sa nenachádzajú žiadne vrchy. Celý kataster obce sa rozprestiera v nadmorskej výške od 112 do 125 m .n. m..

Reliéf je mätko modelovaný a hladký s plytkými a širokými dolinami oddelenými širokými plochými chrbtami. Maximálnu výšku dosahuje v kataster v časti Široký hon

- 125 m n. m., najnižšie miesto sa nachádza na hranici s katastrom obce Jánošíkovo
- 112 m n. m. Susediace horské celky Podunajskej nížiny sa nachádzajú relatívne ďaleko od obce, najbližším pohorím severne od obce je Nitrianska pahorkatina.

Geologický vývoj

Podunajská nížina ako mohutná medzihorská depresia nemá jednotný geologický vývoj. Jej sedimentačné priestory sa niekoľkokrát menili a sťahovali. Terajšia výplň pozostáva zo sedimentov, čiastočne i vulkanitov, ktoré vznikli v troch samostatných, v časovo aj priestorovo odlišných panvách. Kontinentálne podmienky pokračovali na skúmanom území a vyznačovali sa tu denundačnými procesmi.

Po ústupe mora sa začala vytvárať vlastná podunajská panva. Došlo k podstatným zmenám konfigurácie terajšej Podunajskej nížiny. V porovnaní s predchádzajúcim obdobím sa sedimentačné priestory posúvali smerom na juh. Morská transgresia sa rozšírila takmer na celé územie podunajskej panvy a zasiahla aj skúmané územie, podunajská panva sa zanášala sedimentmi a tým sa splytčovala, morské vody sa vysladzovali a na okrajoch boli väčšinou močaristé územia a usadzovali sa v nich sloje alebo slojky lignitu a uhoľných ílov. Neskôr došlo aj k vyzdvihovaniu terajších horstiev Západných Karpát. Analýza údajov o geologickej stavbe skúmaného územia poukazuje, že pri vytváraní paleo-geografických podmienok počas štvrtohôr si zachovali svoju podobu cyklické klimatické zmeny.

Pôdne pomery

Kataster obce tvoria z väčšej časti černoze, čiernice a nivné pôdy. Druhovo prevládajú hlavne piesočnato-hlinité, hlinité až ílovito-hlinité pôdy. Z hľadiska bonity pôdy je väčšina poľnohospodárskej pôdy veľmi dobrej kvality.

Tabuľka č.7: Základné charakteristiky tunajších černozeí	
Typická sekvencia horizontov	Am-A/C-C
Výmera v poľnohospodárskych pôdach SR	345 740 ha (14,1%)
Typologicko-produkčná kategória	O1 – O5
	(najproduktnejšie orné pôdy až stredne produkčné orné pôdy)
Produkčný potenciál	63 – 100 bodov v 100 bodovej stupnici
Zisk z poľnohospodárskeho využívania	590 (plytké ČM) až 4 640 (karbonátové ČM ^c) Sk na 1 ha ročne
Úradná cena podľa Vyhlášky MF SR č. 465/1995 Z.z.	27 000 – 121 000 Sk za 1 ha
www.agroporadenstvo.sk	

Černoze sa vyvinuli v najsuchších a najteplejších oblastiach nížin a pahorkatín, v nadmorskej výške do 300 m. Pôdotvorným substrátom sú prevažne spraše a príbuzné nespevnené sedimenty a staré karbonátové aluviálne sedimenty s trvalo a dlhodobo veľmi hlbokou hladinou podzemnej vody, ktorá kapilárnym zdvihom nezasahuje do genetických pôdnych horizontov. V týchto podmienkach sa u nich

vyvinul často až 0,52 m hlboký humusový horizont. Dominantným pôdotvorným procesom pri vzniku černoze je tvorba a premena (najmä humifikácia) veľkého množstva zvyškov stepnej a lesostepnej vegetácie. Černozeme patria k dobrým producentom biomasy. Pretože sa nachádzajú v nížinných oblastiach so zdrojmi podzemnej vody, mimoriadne cenná je ich dobrá schopnosť filtrácie, neutralizácie a premeny látok. Sú to dôležité funkcie pôdy nielen pri ochrane kvality podzemných vôd, ale tiež potravinového reťazca a celého životného prostredia. Černozeme možno považovať za významné prírodné dedičstvo. Sú to teda úrodné pôdy vhodné pre pestovanie najnáročnejších plodín. V katastrálnom území obce sa na nich pestuje prevažne obilniny, olejoviny, okopaniny, krmoviny, ovocie, vinič.

Hydrologické pomery

Územie obce patrí k povodiu Dunaja, ktorý ho odvodňuje prostredníctvom rieky Nitry. Riečnu sieť v katastri obce tvorí niekoľko potokov v súčasnosti už vo veľkej časti regulovaných, z ktorých najvýznamnejší je Dlhý kanál (Cergát) tečúci v západnej časti katastra. Bol vytvorený koncom 19. storočia za účelom odvodnenia južných svahov Nitrianskej pahorkatiny a následnej ochrany obcí pred povodňami. Dlhý kanál sa vlieva za obcou Andovce do regulovaného kanála rieky Nitra. V katastri obce sa do Dlhého kanála vlieva Taranský potok s dvoma prítokmi, pravostranným Jatovským kanálom a ľavostranným Dalinským potokom.

Najväčšou vodnou plochou v katastri obce je umelo vytvorený rybník v severovýchodnej časti obce a niekoľko menších prírodných i umelých jazierok napr. Rácovo, Putnoki. Obec sa nachádza v oblasti s bohatými zdrojmi podzemných vôd. Na území obce sa nachádza osem artézskych studní (vrtov), z ktorých dve - na ulici Horná a Železničná sú ešte aj dnes funkčné a jeden termálny vrt skoro 2,5 kilometra hlboký, ktorý bol vyvŕtaný v rokoch 1976-1978, s teplotou vody 67°C a výdatnosťou 20 litrov za sekundu. Štvrtá artézska studňa bude zrekonštruovaná v období 2015 – 2020. Ostatné vrty sú nefunkčné. V súčasnosti sa termálna voda využíva na vykurovanie skleníkov miestneho poľnohospodárskeho družstva, vykurovanie základnej školy a sezónnu prevádzku termálneho kúpaliska.

Klimatické pomery

Obec Tvrdošovce sa nachádza v najteplejšej časti Slovenska, v teplej klimatickej oblasti s teplou, suchou až mierne suchou zimou. Priemerná teplota vzduchu v januári neklesá pod -3 °C a priemerná júlová teplota vystupuje nad 20 °C. Počet letných dní v roku presahuje 70 dní. Územie vykazuje celkovo nedostatok vlhky, ktorá sa kompenzuje z bohatých podzemných zdrojov. Ročne spadne priemerne 550-600 mm zrážok s maximom na prelome mája a júna a s minimom na prelome februára a marca. Celoročným prevládajúcim vetrom je severozápadný vietor s viac ako 180 veternými dňami.

Rastlinstvo a živočíšstvo

Územie obce patrí do oblasti panónskej flóry. Potenciálnou vegetáciou okolia obce sú jaseňovo-brestovo-dubové a jelšové lesy, suchomilné dubové lesy a skalné stepi. V minulosti boli v katastri obce bohaté bukové a smrekové lesy a vŕbovo-jelšové porasty v močariskách. Rozširovaním obrábania pôdy sa lesy strácali a nahradili ich agátové porasty. Súčasnú vegetáciu reprezentujú vzhľadom na intenzívne poľnohospodárske využitie pôdy prevažne lesíky na nive rieky Váhu doplnené krovinatými, agátovými a topoľovými porastmi. Z pohľadu poľnohospodárskej

produktivity spadá kataster obce do typu s rýchlym až mierne rýchlym vývinom vegetácie, so skorým až mierne skorým začiatkom vegetačného obdobia.

Obec a jeho okolie spadá do oblasti s charakterom živočíšstva pre stepné oblasti. Nakoľko v katastri obce je málo lesov, nachádzajú sa tu väčšinou živočíchy prispôbené životu na poliach a v blízkosti ľudských obydľí - napr. zajac poľný, chrček roľný, tchor stepný, z hmyzu kováčik poľný, chrústovec obilný, bystruška sivá a ďalšie. Z vyššej zveri možno stretnúť srny a líšky a zriedka aj diviakov. V hojnej miere sú rozšírené niektoré druhy vtáctva - vrabce, holuby, slávik obyčajný, sýkorky, bažanty, lastovičky. V posledných rokoch môžeme nájsť v obci aj labute, avšak bocianov je menej ako v minulosti. Z vodných živočíchov sú rozšírené hlavne žaby a jašterice a užovky fľakané ako aj chránený živočích európskeho významu žaba - kunka červenobruchá.

Technická infraštruktúra

Zásobovanie pitnou vodou

Obec je zásobovaná jednotnou sieťou vodovodu (okrem osady Jánošíkovo), ktorá je v správe Západoslovenskej vodárenskej spoločnosti a.s. Nové Zámky. Regionálnym zdrojom pre zásobovanie obyvateľstva je vodný zdroj Gabčíkovo, s centrálnou čerpacou stanicou diaľkových vodovodov Nové Zámky, s regionálnou čerpacou stanicou v obci Palárikovo (s kapacitou 23 l/sec), z ktorej vedie výtlačný vodovodný rad do obce Tvrdošovce s potrubím z rúr PVC tlakových hrdlových, DN 300 mm, v celkovej dĺžke 8277 m. Prívod vody je z juhovýchodného okraja obce, pri štátnej ceste Nové Zámky – Galanta. Dimenzia prívodného potrubia zaručuje rezervu prepravnej kapacity pre budúci rozvoj. Jestvujúca vodovodná sieť v obci Tvrdošovce je vetvená do uličnej siete s čiastočným zokruhovaním niektorých úsekov. Potrubie je z rúr PVC tlakových hrdlových DN 100 až 300 mm s niektorými úsekmi z rúr polyetylénových DN 50 mm. Celková dĺžka obecnej vodovodnej siete je cca 28 636,5 m, z ktorej sú zhotovené vodovodné prípojky pre jednotlivé objekty.

Vežový vodojem na juhovýchodnom okraji obce bude vodným rezervoárom pitnej vody s dostatočným objemom (500 m³) pitnej vody na zásobovanie obce aj pre prípadné napojenie priemyselného parku. Vežový vodojem zabezpečí aj potrebnú akumuláciu na vyrovnanie nerovnomerností v prívode a odbere vody ako aj akumulovanú potrebu požiarnej zásoby vody a zásobu vody pre prípad poruchy rozvodov pitnej vody aj pri výpadku elektrickej energie. Z vežového vodojemu bude obec zásobovaná gravitačne. Funkčné artézske studne sú v súčasnosti využívané obyvateľmi obce ako doplnkový zdroj pitnej vody pri individuálnom odbere.

Odvádzanie a čistenie odpadových vôd

Obec v súčasnosti nemá vybudovaný jednotný systém odvádzania a čistenia odpadových vôd. V súčasnosti je vybudovaná len vetva kanalizácie pod štátnou cestou na Bratislavskej ceste, odvádzajúca odpadové vody do Tvrdošovského potoka bez čistenia. Ide o úsek z rúr betón DN cca 600 mm v dĺžke 1 357 m. prechádzajúci ulicami Bratislavská cesta, ul. E. Adyho, ul. P. Kinizsiho, Letná s napojením objektu základnej školy na Novej ulici. V súčasnosti nie sú na kanalizáciu napojené domácnosti.

Obec má po uskutočnenom prieskume záujmu obyvateľov vypracovanú projektovú dokumentáciu v štádiu vydania stavebného povolenia na výstavbu jednotnej

kanalizačnej siete s odvádzaním odpadových vôd do čistiarne odpadových vôd v Nových Zámkoch a plánuje začať s výstavbou v ďalšom období a využitím podpory z programov životného prostredia s predpokladaným napojením 85% domácností.

Plynofikácia

Regionálnym zdrojom pre zásobovanie zemným plynom je VTL prípojka plynu Ivanka pri Nitre – Bánov, 4,0 MPa a ďalej Bánov – Štúrovo 3,2 MPa. Z tejto vetvy je vedená odbočka diaľkového VTL plynovodu Bánov – Šaľa, z oceleového oplášteného potrubia, DN 200 mm, PN 3,2 MPa. Trasa a napojenie pre obec je vedená extravilánom obce Tvrdošovce, severovýchodne od obce. Z uvedeného plynovodu sú zhotovené dve VTL prípojky plynu ukončené dvoma regulačnými stanicami. Každá je z oceleového oplášteného potrubia, DN 100 mm, PN 3,2 MPa. Dĺžky prípojok sú 1200 m a 600 m. RS č. 1 s výkonom 1.200 m³/hod., je osadená na severnom okraji obce. RS č. 2 s výkonom 1.200 m³/hod., je osadená na východnom okraji obce. Kapacita plynovodnej siete v obci Tvrdošovce je tým daná na 2.400 m³/hod. Výstupný pretlak plynu je 100 kPa.

Od týchto dvoch regulačných staníc je zhotovená jestvujúca strednotlaká plynovodná sieť v obci, ktorá je vetvená do jednotlivých ulíc s čiastočným zokruhováním niektorých úsekov. Potrubie je z oceleového oplášteného potrubia, DN 50 až 150 mm. Obecná plynovodná sieť je prevádzkovaná s pretlakom 100 kPa. Celková dĺžka obecnej plynovodnej siete je cca 34 000 m, ktorou je napojených 1675 domácností. Osada Jánošíkovo nie je pripojená na verejný zásobovací systém zemného plynu. Jestvujúca plynovodná sieť, vrátane regulačných staníc a VTL prípojok plynu boli odovzdané do užívania vo viacerých etapách v období rokov 1974-1981 a bola dokončená v r. 1990. Plánovaná životnosť prvých úsekov plynovodnej siete skončí v rokoch 2007-2010, doteraz neprebehla rekonštrukcia.

Zásobovanie elektrickou energiou

Obec Tvrdošovce je v súčasnosti zásobovaná elektrickou energiou z 22 kV vzdušného vedenia VN, č. 220, časť Jánošíkovo cez 22 kV vzdušné vedenie VN, č. 265. Vedenia sú diaľkové linky vychádzajúce zo 110/22 kV transformovne v Nových Zámkoch. Cez obec prechádza aj VVN 110 kV linka č. 8824, smer Šaľa - Nové Zámky.

Plošné zásobovanie obce elektrickou energiou sa uskutočňuje prostredníctvom transformačných staníc VN/NN, t.j. z napätia 22 kV na 0,4 kV. Obyvatelia obce sú napojení na vzdušné VN vedenie č. 220 papršlekovou prípojkou ukončenou stožiarovými trafostanicami, okrem jednej TS 0056-008, ktorá je murovaná a pripojená zemným káblovým prívodom. Je umiestnená v centre obce blízko obecného úradu, napojená na vzdušné VN vedenie cez úsekový odpínač pri Železničnej ulici. Prívod k nej je káblom 3xANKTOYPV 3x185mm² uloženým po okraji ulice, križuje hlavnú cestu pred obecným úradom a je zaústený z Hornej ulice do transformačnej stanice.

Vzdušné pripojenia ostatných trafostaníc na VN rozvod sú riešené holými vedeniami 3x70 AIFe. Stožiarové trafostanice sú situované väčšinou na okraji obce. Každá transformačná stanica zásobuje elektrickou energiou priľahlé okolie a danú časť obce.

Sekundárny NN rozvod 400V/230V je riešený vo väčšej časti obce vzdušným rozvodom s holými vodičmi 4x42/7 AIFe a 4x25/7 AIFe na betónových stožiaroch.

Okolité domy, občianska vybavenosť a podnikateľské subjekty sú napojené vzdušnými káblovými prípojkami alebo vzdušnými prípojkami z holých vodičov AIFe.

Len novšie prípojky a vývody z murovanej trafostanice TS0056-008 sú realizované pomocou káblových prípojk ułożených v zemi v káblovej ryhe 35x80 cm.

Zoznam trafostaníc v obci:

TS 0056-001- na ul. Letná, voľne stojacia 2 a 1/2 stĺpová	250 kVA
TS 0056-002- na ul. Gaštanová, voľne stoj. 2 a 1/2 stĺpová	400 kVA
TS 0056-003- na ul. Slávičia, voľne stojacia 4 stĺpová	250 kVA
TS 0056-005- na ul. J. Kráľa, voľne stojacia 4 stĺpová	160 kVA
TS 0056-006- v areáli školy, priehradová	160 kVA
TS 0056-007- na ul. Kapustová, voľne stojacia 2 stĺpová	250 kVA
TS 0056-008- na ul. Horná, murovaná	400 kVA+ 250 kVA
TS 0056-009- na ul. Hlboká, voľne stoj. priehradová	160 kVA
TS 0056-010- na ul. Sládkovičova, vol, stoj. 2 a 1/2 stĺpová	160 kVA
TS 0056-011- pri skleníkoch voľne stoj. 2 a 1/2 stĺpová	100 kVA
Celkový výkon distribučných transformačných staníc/2005:	2920 kVA

Pre plánovaný zberný dvor obce pri III Majeri nebude potrebná nová trafostanica.

V časti obce Jánošíkovo je zásobovanie elektrickou energiou riešené z jedinej transformačnej stanice, ktorá je umiestnená v areáli družstva, TS 0056-017. Je priehradová s príkonom 100 kVA. Distribučná sieť v obci je realizovaná pomocou vzdušného NN rozvodu väčšinou na drevených stĺpoch značne v dezolátnom stave. Osvetľovacia sústava obce pozostáva z: 906 svetelných bodov, 904 svietidiel osadených na stožiaroch, 522 podperných bodov a 7 rozvádzačov RVO. Obec v roku 2016 plánuje modernizáciu verejného osvetlenia.

Telekomunikačné napojenie

Pre obec je vybudovaná digitálna telefónna periférna ústredňa RSU. Obec je napojená na oblastný okružný optický kábel z centrál v Nových Zámkoch. V roku 2001 bola na dve etapy riešená rekonštrukcia celej telekomunikačnej siete v obci. Na trase 31,5 km sa uložili telekomunikačné káble typu CEPKPFLE od 5XN 0,4 až do 400XN 0,4 do zeme, do káblových rýh 35x70 cm. V obci sú vybudované dva sieťové rozvody SR2/1 a SR2/2 umiestnené v skrinkách BOX1 a BOX2. Oblastná kapacita v RSU pre pripojovací bod je 1112, z toho v súčasnej dobe je využitých 842 pripojovacích bodov. Približne je obsadených 80 % celkovej kapacity. Účastnícky rozvod je riešený v celej obci, v uliciach vedeniami 10XN 0,4 ułożenými v zemi. Na trase sú rozvodné skrinky CHUR040 a CHUR100.

Pripojenie jednotlivých objektov na strane, kde je vedené vedenie v zemi, je riešené zemnou účastníckou prípojkou cez skrinky ICAS2, káblom 1XN 0,4. Druhá strana ulice pomocou vzdušnej prípojky cez stĺpovú účastnícku skrinku SUR 04.

Podľa vyjadrenia Slovenských telekomunikácií v obci nie je problém s telekomunikačnými sieťami. Je možné napojenie aj nových účastníckych staníc v budúcnosti. Ochranné pásmo telekomunikačného vedenia ułożeného v zemi je 30 cm na každú stranu od osi kábla. V prípade križovania s ostatnými podzemnými vedeniami treba telekomunikačné vedenia aj dodatočne uložiť do chráničky.

Káblová televízia

Káblovú televíziu prevádzkuje v Tvrdošovciach spoločnosť Carisma TV s. r. o Dvory nad Žitavou, s ústredňou vo Dvoroch nad Žitavou. Pred niekoľkými rokmi bola z dôvodu prechodu na digitálny prenos vybudovaná v obci nová multimediálna sieť.

Kompletnou modernizáciou prešli aj pôvodné káblové rozvody televízie, čo prinieslo so sebou mnohé výhody pre obyvateľov obce - lepšia kvalita, viac televíznych programov a viac služieb. Televízne programy sa vysielajú v 3 programových balíkoch a pozostávajú z domácich a zahraničných televíznych programov, ako aj a z rôznych tematických kanálov ako sú vedecké, športové, zábavné, filmové a rozprávkové. Prostredníctvom prípojného kábla Digitálnej káblovej televízie sa poskytuje aj internetová služba s neobmedzeným prístupom a s 5 rôznymi rýchlosťami /širokopásmový rýchly internet, vyššia rýchlosť, fixná IP adresa, WIFI v rámci bytu, atď.). Na samostatnom televíznom kanáli vysielajú denne trikrát vlastné vysielanie aj miestna káblová televízia. Každý týždeň prináša nový, premiérový program, ktorého repríza sa vysielajú celý nasledujúci týždeň. Štúdio sa nachádza na Obecnom úrade v Tvrdošovciach. Obecný úrad využíva káblovú televíziu aj na komunikáciu s obyvateľmi.

Doprava

Cestná doprava

Cestná sieť v okolí obce - štátne cesty I., II., III. triedy a miestne komunikácie obhospodaruje a spravuje obecný úrad Tvrdošovce. Cez obec prechádza štátna cesta I. triedy č. 75, ktorá na niektorých úsekoch územia obce je úzka, preto nevyhovuje v plnom rozsahu dopravným požiadavkám. Dopravné zaťaženie cesty I/75 je viac ako 3250 vozidiel/24 hodín. Z hľadiska prejazdnosti obce je dôležité vybudovanie tzv. južnej cesty Bratislava – Košice, a možnosť napojenia na úsek Dunajská Streda – Nové Zámky. Pre obec je to výhodný variant, ktorý počíta s vybudovaním mostu južne od Selíc približne v priestoroch, kde teraz premáva kompa do Vlčian. Cesta III. triedy č. 50814 odbočuje v Tvrdošovciach z cesty I/75 smerom k železničnej stanici, prechádza obcou v dĺžke 1700 m a umožňuje prístup k skládke nie nebezpečného odpadu. Prístupová cesta od železnice k skládke predstavuje dĺžku 1150 m.

Dĺžka miestnych komunikácií je okolo 40 km. Zhruba polovica miestnych komunikácií a chodníkov vyžaduje úplnú obnovu, ostatné pravidelnú údržbu a opravu. 4 km od obce leží osada Jánošíkovo, do ktorej vedie betónová cesta (t. č. je vo veľmi zlom stave), v samotnej osade medzi domami nie sú vybudované bezprašné cesty. Riešenie tejto situácie sa uvažuje v plánovanom období PHSR 2015 – 2020.

Priame napojenie k rieke Váh a k vodnej nádrži v Seliciach cyklotrasou sa uvažuje v ďalšom plánovanom období PHSR z hľadiska rozvoja cestovného ruchu. Z toho dôvodu je opodstatnené aj prepojenie jednotlivých obcí mikrokoregiónu Cergát – Váh (cesta z Tvrdošoviec do Palárikova a z Palárikova do Zemného, z Tvrdošoviec do Selíc a do Rastislavíc).

Prímestská doprava

Obyvatelia obce majú možnosť využiť dopravné služby regionálnych autobusových liniek, ako aj diaľkových liniek. Obec nemá vlastnú autobusovú stanicu. Obec viackrát žiadala Úrad Nitrianskeho samosprávneho kraja cez spoločnosť Arriva, s.r.o. Nové Zámky o zavedenie priameho autobusového spojenia do Nitry - hlavného mesta kraja, čo zatiaľ nie je doriešené.

Železničná doprava

Okrajom zastavaného územia obce prechádza železničná trať č. 370 Bratislava – Štúrovo. Železničná stanica obce je zaradená do III. kategórie. Frekvencia dopravy –

zaťaženie železničnej trate predstavuje 240 vlakov/24 hodín, s členením na nákladnú, rýchlikovú a osobnú dopravu.

Životné prostredie

Obec Tvrdošovce sa nachádza v Podunajskej rovine s úrodnými pôdami černoziemí, v obci je termálny prameň s využitím na kúpalisko a vykurovanie školy a skleníkového hospodárstva, v obci sa nachádza 8 artézskych studní a rybník. Chránené vtáčie územie Dolné Považie, územie európskeho významu Panské lúky a Ráczovo jazero sú súčasťou Panónskych slaných stepí a slanísk. Obec sa nachádza na pôvodne močaristom území. Voda riečnej siete je znečistená kanalizačnými výpusťkami bez čistenia, napojenie na čistiareň odpadových vôd sa plánuje až po vybudovaní kanalizácie. V oblasti znečisťovania a ohrozovania akosti povrchových a podzemných vôd v súčasnej dobe na území celého okresu sa javí nedisciplinovanosť a nerešpektovanie zákonných noriem obyvateľmi okresu, a to hlavne vypúšťaním obsahu žump do povrchových a podzemných vôd.

Tuhé domové odpady sú uložené na skládke nie nebezpečného odpadu, ktorá je v súčasnosti uzavretá a plánuje sa jej rekultivácia, revitalizácia územia po divokých skládkach odpadu sa priebežne rieši, kontaminácia pôd ani spodných vôd nebola zaznamenaná. Plánuje sa dobudovanie zberného dvora na separovaný zber odpadu,.

Ovzdušie obce je zaťažené exhalátmi z blízkeho chemického závodu Duslo Šaľa a z automobilovej dopravy.

Starostlivosť o územie

Obec má schválenú územnoplánovaciu dokumentáciu z roku 2006 ako základný nástroj rozvoja obce a využitie jej funkčných plôch a starostlivosti o životné prostredie. Plán hospodárskeho a sociálneho rozvoja využívala obec v rokoch 2008 - 2016 a pripravuje jeho prepracovanie na roky 2015 – 2020, v ktorom plánuje ďalší rozvoj aktivít.

Ochrana ovzdušia

V obci Tvrdošovce je evidovaných 7 stredných zdrojov a jeden veľký zdroj znečistenia ovzdušia. Obecný úrad v Tvrdošovciach eviduje 41 malých zdrojov, z ktorých je ovzdušie prevažne znečisťované prachom, oxidmi uhlíka a pod.

Výrazný negatívny vplyv na kvalitu ovzdušia má Duslo, a.s. Šaľa. Pri vzdialenosti 15 km od tohto zdroja znečistenia a pri prevládajúcom severozápadnom vetre vzniká riziko poškodenia zdravia obyvateľov obce, vegetácie a pôdy. Neprijemný zápach vyvoláva dráždenie horných dýchacích ciest a zažívacieho ústrojenstva.

Ďalším znečisťovateľom ovzdušia sú emisie z mobilných zdrojov. V prípade Tvrdošoviec je to automobilová doprava cesty I/75.

Odpadové hospodárstvo

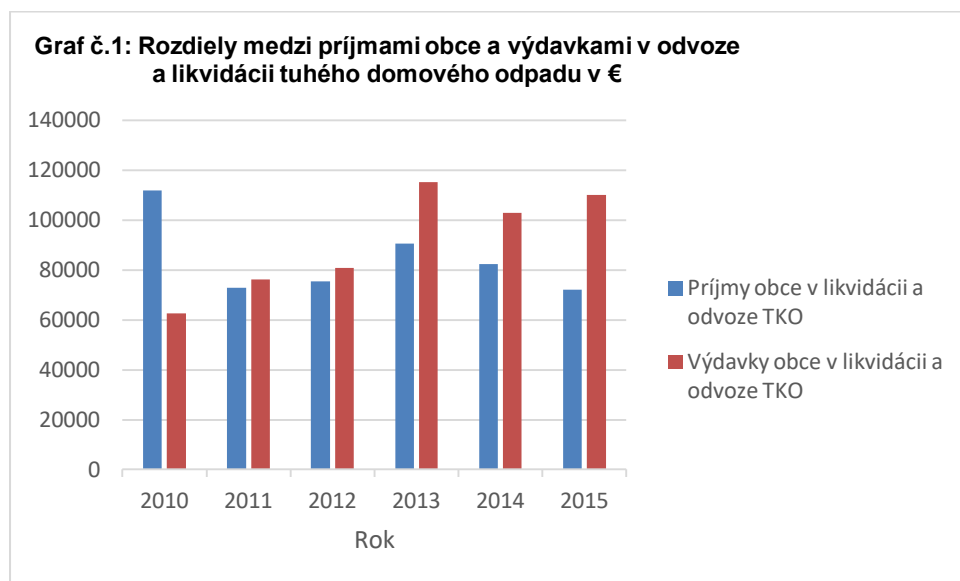
Základným právnym predpisom pri predchádzaní vzniku odpadov a pri nakladaní s odpadmi je zákon NR SR č. 223/2001 Z. z. o odpadoch. Nasledujúca tabuľka prezentuje príjmy a výdavky obce so zabezpečením odvozu a likvidácie komunálneho odpadu, údaje za rok 2015 boli doplnené odborným odhadom.

Tabuľka č.8: Výdavky na zabezpečenie odvozu a likvidácie TKO v obci od roku 2010 do 2015 (€)

Ukazovateľ / Rok	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Príjmy	111938	72959	75505	90724	82306,12	72000
Výdavky	62614	76338	80930	115334	102999,9	110000

Zdroj: OcÚ Tvrdošovce

Po vstupe Slovenska do Európskej únie je nevyhnutné zaoberať sa zhodnocovaním tuhého komunálneho odpadu za účelom jeho ďalšieho využitia ako druhotnej suroviny. V tejto súvislosti bude obec rozvíjať podmienky na zabezpečenie postupnej separácie vyprodukovaného odpadu. Prehľadný graf ukazuje rozdiely medzi príjmami obce a výdavkami v odvoze a likvidácii tuhého domového odpadu v €.

V sledovanom období bol vývoj príjmov a výdavkov z odvozu a likvidácie komunálneho odpadu nerovnomerný. V roku 2010 presahovali vynaložené prostriedky príjmy obce súvisiace so zabezpečením uvedenej služby. V roku 2011 – 2014 boli výdavky vyššie ako príjmy vzhľadom na odstavovanie skládky nie nebezpečného odpadu a tým spojené zvýšené náklady na odvoz odpadu. V obci je čiastočne vybudovaný provizórny zberný dvor pre separovaný odpad s plánom dobudovania zberného dvora a obecného kompostoviska. Po dobudovaní zberného dvora bude potrebné osloviť spracovateľov vyseparovaných zložiek na ich odber s následným spracovaním.

Tabuľka č.9: Objem vyprodukovaných odpadov v obci Tvrdošovce od 2010 do 2015 (v tonách)

Ukazovateľ/Rok	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Komunálny odpad	1188,29	1188,24	1133,03	1140,10	1381,05	1450
Separovaný odpad	193,57	178,06	184,29	187,03	179,06	175

Zdroj: OcÚ Tvrdošovce

Z uvedenej tabuľky je vidieť, že objem separovaného odpadu z celkového množstva vyprodukovaného tuhého komunálneho odpadu predstavuje od 10 do 15 %. Do budúcnosti plánuje obec zefektívniť separáciu komunálneho odpadu, vybudovať nový zberný dvor vyhovujúci normám EÚ, čo by pozitívne vplývalo na znižovanie objemu zmiešaného tuhého komunálneho odpadu ako aj obecného rozpočtu pri jeho likvidácii. V súčasnosti tuhý komunálny odpad odváža obec Tvrdošovce do firmy Brantner s.r.o., Nové Zámky, ktorá bola vybratá verejným obstarávaním.

Lesné hospodárstvo

V katastri obce sa nenachádzajú lesy osobitného určenia a ochranné lesy. Jestvujúci lesný porast tvoria remízy v poľnohospodársky využívannej pôde.

Pôda

Kvalita pôdy patrí medzi najvýznamnejšie faktory využívania a rozvoja územia obce. V obci sú dominantne zastúpené černoze, ktoré patria k našim najlepším pôdam. Vzhľadom na suchý typ klímy územia obce sú závlahy nevyhnutným nástrojom produkčného potenciálu černoze. Nevyhnutná ochrana a kultivácia pôd vyplýva aj z členstva Slovenskej republiky v Európskej únii. Obec sa preto musí pri výkone činností v oblasti ochrany a využívania pôd riadiť príslušnou legislatívou uvedenou v prílohe k PHSR.

Správa povodí

Obec Tvrdošovce patrí do Správy povodia dolného Váhu v Šali.

Zásobovanie pitnou vodou

Vodovod, na ktorý je obec napojená, sa nachádza v správe Západoslovenskej vodárenskej spoločnosti, a.s. Pokrytie vodovodnou infraštruktúrou je 95 %, osada Jánošíkovo nie je napojená na rozvod pitnej vody. Doplnkovým zdrojom pitnej vody sú artézske studne využívané na individuálny odber.

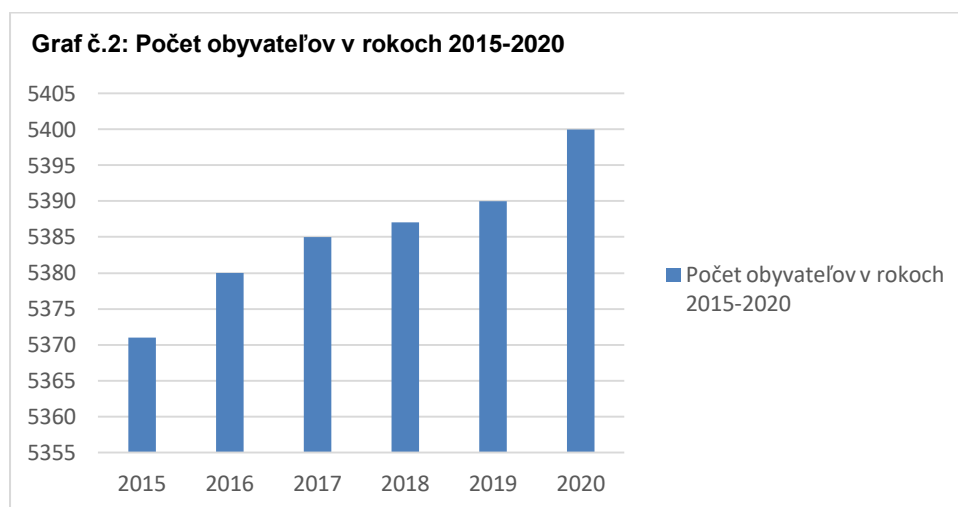
Obec má polohu na území, ktoré je významným z hľadiska prirodzenej akumulácie podzemných vôd, využívaných ako pitná voda zo studní, napriek tomu, že tieto vody sú znečistené zásahom ľudskej činnosti.

Obyvateľstvo

Celkový počet obyvateľov obce presahujúci 5000 obyvateľov vykazuje v sledovanom období rastúci trend. Pre demografický vývoj je pre obec charakteristický znižujúci sa prirodzený prírastok obyvateľstva a starnutie populácie. V prípade, že sa zachová doterajší trend vývoja, počet obyvateľov by sa mal v sledovanom období vyvíjať rovnomerne v rastúcom trende. Rómske obyvateľstvo obce predstavuje v súčasnosti 1,5 % obyvateľstva a vo vývoji zaznamenáva narastajúci trend vzhľadom na väčší prirodzený prírastok. Za výhľadové 6-ročné obdobie vzrastie počet obyvateľov o 0,53 %, čo vychádza z údajov spracovaných odborným odhadom. Predpokladaný vývoj do budúcnosti prezentuje nasledujúca tabuľka.

Tabuľka č.10: Predpokladaný počet obyvateľov v obci do roku 2020 (počet osôb)						
Ukazovateľ/Rok	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Počet obyvateľov	5371	5380	5385	5387	5390	5400
Zdroj: OcÚ Tvrdošovce						

Predpokladaný vývoj obyvateľstva obce je znázornený nasledujúcim grafom.

Nasledujúca tabuľka prezentuje prirodzený úbytok obyvateľstva v obci.

Tabuľka č.11: Prirodzený úbytok obyvateľstva v obci (osoby)						
Ukazovateľ/Rok	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Úbytok	-31	-16	-4	-22	-25	-14
Zdroj: OcÚ Tvrdošovce						

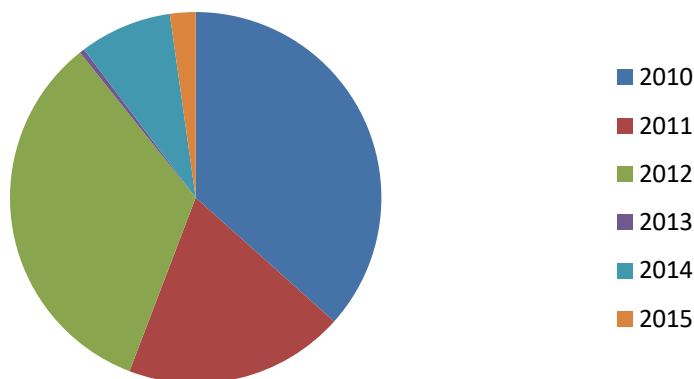
Vývoj ukazovateľa prirodzeného prírastku obyvateľstva v obci v sledovanom období vykazuje negatívny trend. Počet zomrelých v obci prekračuje počet živonarodených obyvateľov v každom roku sledovaného obdobia. Najvyšší úbytok obyvateľstva bol zaznamenaný v rokoch 2010, 2013 a 2014.

Migrácia obyvateľstva

Migrácia obyvateľstva vykazuje nerovnomerný vývoj. V sledovanom období vykazoval migračný prírastok pozitívny trend.

Tabuľka č.12: Migračný prírastok / úbytok obyvateľov (osoby)						
Ukazovateľ/Rok	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Migračný prírastok	82	43	75	1	18	5
Zdroj: OcÚ Tvrdošovce						

Graf č.3: Migračný prírastok obyvateľov

Najväčší migračný prírastok obyvateľstva v sledovanom období bol zaznamenaný v roku 2010. V uvedenom roku vzrástol počet obyvateľov v dôsledku migračných tendencií o 82. Uvedený pozitívny stav súvisí s dobrou alokáciou obce v blízkosti okresného mesta Nové Zámky a dobrým dopravným spojením do Bratislavy. Nasledujúca tabuľka prezentuje vývoj celkového prírastku obyvateľstva v obci, ktorý je súčtom prirodzeného a migračného prírastku.

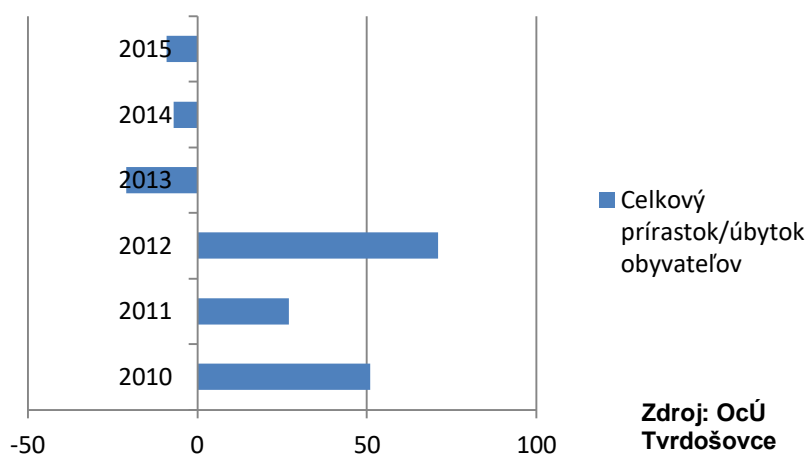
Tabuľka č.13: Celkový prírastok / úbytok obyvateľov (osoby) v obci.

Ukazovateľ/Rok	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Celkový prírastok	51	27	71	-21	-7	-9

Zdroj: OcÚ Tvrdošovce

Ako prezentuje tabuľka a graf, v rokoch 2010 – 2012 dochádzalo v obci k prírastku obyvateľstva, v ďalších rokoch k jeho úbytku.

Graf č.4: Celkový prírastok/úbytok obyvateľov

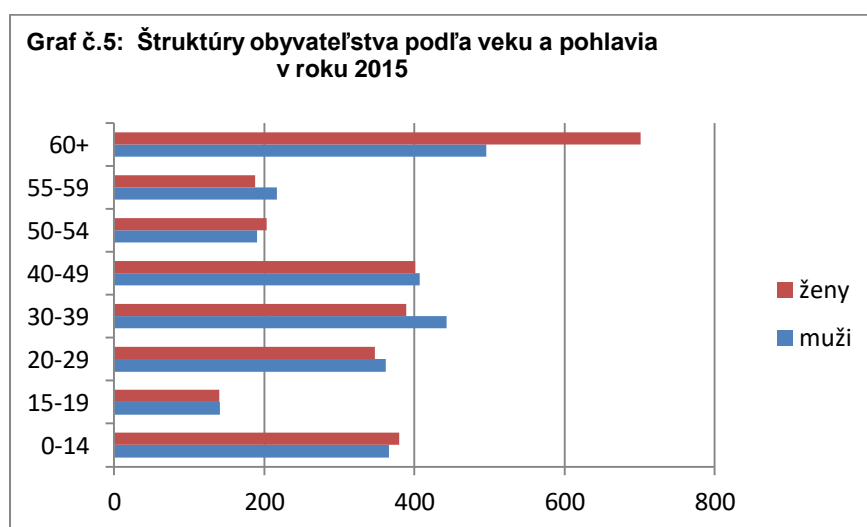
Zdroj: OcÚ
Tvrdošovce

Veková štruktúra obyvateľstva obce

Vzhľadom na sociálnu reformu predlžovania produktívneho veku podľa ročníkov narodenia obyvateľov je vykazovanie produktívneho a poproduktívneho veku diferencované a nie je možné ho zjednotiť do tabuľkového prehľadu. V roku 2015 bolo podľa údajov obce 746 obyvateľov v predproduktívnom veku (0-14), 3428 obyvateľov v produktívnom veku (15-59) a 1197 obyvateľov vo veku 60+, z čoho je 1038 dôchodcov.

Vekovú štruktúru obyvateľstva prezentuje nasledujúca tabuľka. Najviac ekonomicky činného obyvateľstva pripadá na vekovú skupinu žien od 40 do 49 rokov a mužov v od 30 do 39 rokov. Naopak najmenšiu skupinu ekonomicky aktívneho obyvateľstva tvoria muži aj ženy od 15 do 19 rokov.

Tabuľka č.14: Obyvateľstvo podľa štruktúry veku a pohlavia v roku 2015			
Vek	Muži	Ženy	Spolu
0 - 14	366	380	746
15 – 19	141	140	281
20 – 29	362	347	709
30 – 39	443	389	832
40 – 49	407	401	808
50 – 54	190	203	393
55 – 59	217	188	405
60 a viac	496	701	1197
Spolu	2622	2749	5371
Zdroj: OcÚ Tvrdošovce			

Zdroj: OcÚ Tvrdošovce

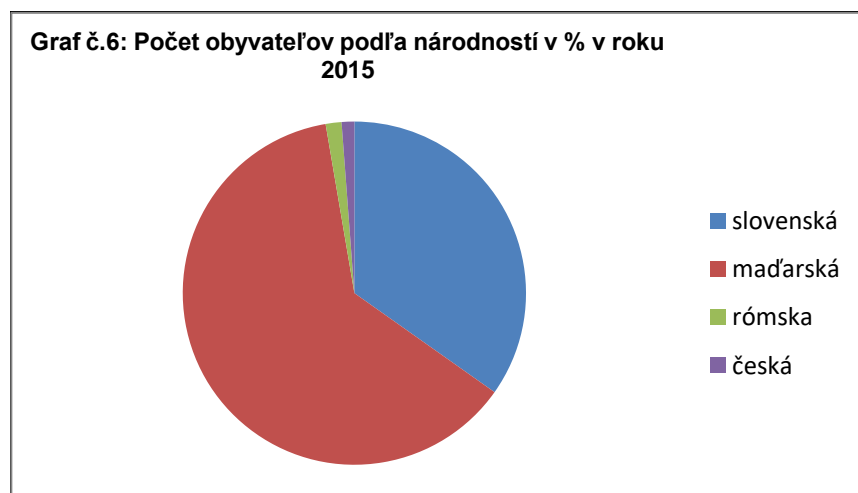
Z hľadiska rozdelenia obyvateľstva podľa pohlavia je počet nerovnomerný v rôznych vekových skupinách. Najpočetnejšia veková skupina obyvateľov je vo veku 60+ muži

aj ženy, dôchodcovia tvoria zhruba 1/5 obyvateľov obce, čo odráža EU demografický model starnúcej spoločnosti.

Národnostná štruktúra obyvateľstva

Národnostná štruktúra obce je heterogénna, s dvoma dominantnými národnostnými skupinami maďarskou a slovenskou, čo ukazuje nasledujúca tabuľka a graf.

Tabuľka č.15: Trvalo bývajúce obyvateľstvo podľa národnosti (%) v roku 2015					
Ukazovateľ/Národnosť	Trvalo bývajúce obyvateľstvo	z toho národnosť			
		slovenská	maďarská	rómska	česká
Štruktúra	5371	35	62,9	1,5	0,6
Zdroj: OcÚ Tvrdošovce					

Z hľadiska vierovyznania je obec prakticky homogénna. Dominantná časť obyvateľov sa hlási k rímsko-katolíckemu vierovyznaniu. V malej miere sú zastúpené ostatné vierovyznania.

Tabuľka č.16: Bývajúce obyvateľstvo podľa náboženského vyznania podľa sčítania ľudu.		
Ukazovateľ	2001	2011
Rímskokatolícke %	93,24	86,00
Evanjelické %	0,37	0,23
Gréckokatolícke %	0,06	0,38
Pravoslávne %	0,02	0,02
Čs. Husitské %	0,04	0,02
Bez vyznania %	3,89	5,16
Ostatné %	0,02	1,60
Nezistené %	1,68	6,59
Zdroj: OcÚ Tvrdošovce		

Vzdelanie a zamestnanosť

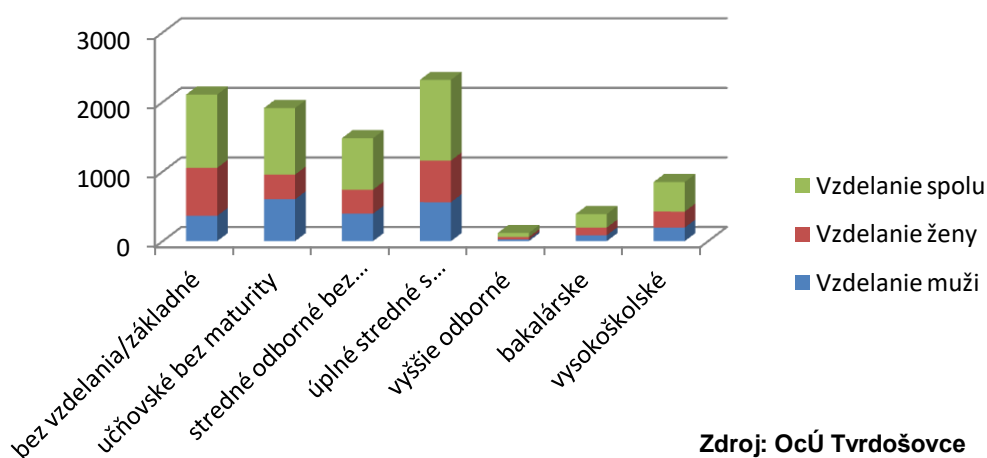
Nasledujúca tabuľka a graf prezentujú vzdelanostnú štruktúru obyvateľstva v roku 2015. Najväčší počet obyvateľov v mužskej populácii disponuje učňovským vzdelaním bez maturity, v ženskej populácii je najväčší počet obyvateľov so základným vzdelaním. Najnižší počet pripadá na obyvateľov s vyšším odborným vzdelaním, zvýšil sa počet obyvateľov s bakalárskym a vysokoškolským vzdelaním. Treťou najväčšou skupinou sú obyvatelia s úplným stredným vzdelaním s maturitou. Z hľadiska uplatnenia sa obyvateľstva na trhu práce má uvedená vzdelanostná štruktúra výrazne negatívny dopad.

Tabuľka č.17: Vzdelanostná štruktúra obyvateľstva v roku 2015 podľa pohlavia.

Stupeň vzdelania / Pohlavie	Muži	Ženy	Spolu
Bez vzdelania / Základné vzdelanie	364	690	1054
Učňovské bez maturity	602	355	957
Str. odb. bez maturity	395	345	740
Úplné stredné s maturitou	560	599	1159
Vyššie odborné	25	34	59
Bakalárske	85	110	195
Vysokoškolské	195	230	425
Deti do 15 rokov	388	394	782

Zdroj: OcÚ Tvrdošovce

Graf č.7: Vzdelanostná štruktúra obyvateľstva v roku 2015 podľa pohlavia

Zdroj: OcÚ Tvrdošovce

V systéme verejných služieb zamestnanosti spadá obec pod Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny so sídlom v Nových Zámkoch. Z hľadiska ďalšieho rozvoja obce využitím možností pracovať v blízkom okolí obce by bolo potrebné, aby obec prispela v spolupráci s úradom práce, novými zamestnávateľmi a odbornými školami v okolí k zvyšovaniu kvalifikácie obyvateľov preškolením na požadované profesie.

V obci je počet nezamestnaných zhruba 10,5% obyvateľov v produktívnom veku.

V súčasnosti má obec uzatvorenú zmluvu s Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny v Nových Zámkoch pre 75 ľudí, ktorí pracujú 1 týždeň v mesiaci, pre absolventskú prax do 26 rokov a pre nezamestnaných nad 50 rokov. Vo verejnoprospešných prácach v roku 2015 je zapojených 140 nezamestnaných a v roku 2016 sa uvažuje so zapojením 75 nezamestnaných.

Dochádzka za prácou, vzhľadom na obmedzené možnosti v obci, je prevažne do Šale, Bratislavy, Nových Zámkov, Galanty, Voderád a pod. Zlepšenie situácie sa predpokladá po uvedení priemyselného parku v Palárikove do prevádzky, ktorý bude zameraný na strojársku a potravinársku výrobu.

Základné údaje o domovom a bytovom fonde

Nasledujúca tabuľka prezentuje stav domového a bytového fondu v roku 2015. V obci je v roku 2015 evidovaných 1820 domov, z čoho 135 domov je neobývaných, bytový fond predstavuje 1985 bytov, z toho počet trvalo obývaných bytov je 1845.

V roku 2015 sa ukončuje výstavba 10 bytových jednotiek, predpokladá sa dostavba ďalších 20 bytových jednotiek a 10 rekonštruovaných bytových jednotiek.

Tabuľka č.18: Domový a bytový fond (byty, domy) v roku 2015				
Ukazovateľ / Domy	Domy spolu	Neobývané domy	Byty spolu	Neobývané byty
Počet domov	1820	135	1985	140
Zdroj: OcÚ Tvrdošovce				

Ukazovatele úrovne bývania a vybavenosti sú nasledovné: na jeden byt v obci v priemere pripadá 2,7 osoby, pričom na jednu osobu pripadá v priemere 33,1 m² obytnej plochy.

Tabuľka č.19: Ukazovatele úrovne bývania a vybavenosti domácností					
Ukazovateľ	Priemerný počet				Podiel trvalo obývaných bytov s 3+ obytnými miestnosťami (v %)
	trvalo bývajúcich osôb na 1 trvalo obývaný byt	m ² obytnej plochy na 1 trvalo obývaný byt	obytných miestností na 1 trvalo obývaný byt	m ² obytnej plochy na osobu	
Obec Tvrdošovce	2,70	80	3	33,1	69,5
Zdroj: OcÚ Tvrdošovce					

Podnikateľské subjekty

K podnikateľským subjektom patria poľnohospodárske družstvo, malé podniky, mikropodniky a živnostníci, ktorí sa orientujú predovšetkým na poskytovanie služieb, na zásobovanie obce základným spotrebným tovarom (malometrážne predajne a nákupné centrum) stavebníctvo, výrobu rolíet, kovové brány, výrobu nábytku, reštauračné služby, výrobu a montáž plastových okien a stolárstvo. Dominantnou hospodárskou činnosťou v obci je poľnohospodárska výroba - pestovanie poľnohospodárskych plodín (kukurica, ozimná pšenica, jarný jačmeň, slnečnica, cukrová repa, ozimná repka, krmoviny) a živočíšna výroba (hovädzí dobytok, ošípané) ako aj pestovanie zeleniny a ovocia - jablká, broskyne, marhule, vinič, rakytník, hrušky - obec patrí medzi najproduktívnejšie pestovateľské oblasti na Slovensku. K potravinárskym aktivitám v obci patrí aj spracovanie vypestovaných produktov. Inovatívne výrobky sa predávajú na trhovisku a plánujú sa predávať v pripravovanej predajni typu „predaj z dvora“. V obci je celkovo 10 samostatne hospodáriacich roľníkov.

Školstvo a vzdelanie

Od roku 2002 je obec zriaďovateľom materských a základných škôl, jasle sa v obci nenachádzajú, obec ich plánuje vybudovať. Počty žiakov materských škôl uvádza nasledovná tabuľka.

Tabuľka č.20: Počet žiakov v materských školách od roku 2001 do roku 2015						
Ukazovateľ/Roky	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Žiaci	104(MŠ) +35 (cirkevná)	100+37	106+39	104+38	122+34	98+38
Zdroj: OcÚ Tvrdošovce						

V obci pôsobia dve základné školy a dve materské školy v zriaďovateľskej pôsobnosti obce a cirkevná MŠ, ktorá je v zriaďovateľskej pôsobnosti Arcibiskupského úradu v Trnave. V roku 2015 MŠ navštevovalo 136 detí.

Nasledujúca tabuľka uvádza počet žiakov základných škôl.

Tabuľka č.21: Počet žiakov v základných školách od roku 2010 do roku 2015						
Ukazovateľ/Roky	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Žiaci	461	481	463	458	449	452
Zdroj: OcÚ Tvrdošovce						

Počet žiakov v ZŠ je v sledovanom období zhruba rovnaký, kolíše v rozmedzí 32 žiakov. Školy sú vybavené výpočtovou technikou s pripojením na internet, v období realizácie predchádzajúceho PHSR bola ZŠ zrekonštruovaná. Celkové výdavky na prevádzku základných a materských škôl od roku 2010 do roku 2015 prezentuje nasledujúca tabuľka s odborným odhadom kapitálových výdavkov.

Tabuľka č.22: Celkové výdavky základných a materských škôl od roku 2010 do roku 2015 (€)						
Ukazovateľ/Roky	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Výdavky bežné	245719	335030,07	325370,14	293699,62	325371,78	331436
Výdavky kapitálové	0	520749,91	189992,47	43879,43	0	0
Zdroj: OcÚ Tvrdošovce						

Limitujúce rozpočtové zdroje obce a nedostatočné normatívne príspevky na žiaka zo štátneho rozpočtu nepostačovali ani na úhradu bežných výdavkov spojených s činnosťou školy. Z uvedeného dôvodu sa v priebehu predchádzajúceho PHSR zrealizovala rekonštrukcia základnej školy s podporou Európskych štrukturálnych fondov a so spolufinancovaním obce.

Sociálna sféra

Obec zabezpečuje sociálne služby pre svojich obyvateľov: opatrovatel'ky, terénni sociálni pracovníci, denný stacionár. Obec zamestnáva 4 opatrovatel'ky, ktoré sa starajú o 4 odkázaných občanov. V obci pôsobia 2 terénni sociálni pracovníci, ktorí zabezpečujú starostlivosť pre 9 seniorov a zdravotne postihnutých občanov, starajú sa o nákupy, lieky, upratovanie, hygienu a pod.

V obci sa prevádzkuje denný stacionár, ktorý denne navštevuje 11 dospelých. Nasledujúca tabuľka a graf prezentujú výdavky obce na zabezpečenie sociálnych služieb.

Tabuľka č.23: Celkové výdavky obce na zabezpečenie soc. služieb od roku 2010 do roku 2015 (€)						
Ukazovateľ/Roky	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Výdavky	20882	25275,10	23723,45	34713,10	53497,00	78146
Zdroj: OcÚ Tvrdošovce						

Zdravotníctvo

V obci sa nachádza zdravotné stredisko. V stredisku sídli detská ambulancia, dvaja obvodní lekári pre dospelých, dve stomatologické ambulancie, plánuje sa rozšíriť zdravotné stredisko o špecializované ambulancie, aby boli zdravotnícke služby dostupnejšie pre obyvateľov obce, najmä seniorov, k čomu bude potrebná komplexná rekonštrukcia budovy Zdravotného strediska na Železničnej ulici. V obci sa nachádza Rehabilitačné centrum a dve lekárne.

Šport

Obyvatelia majú v obci dobré možnosti športového vyžitia. Tradícia futbalového športu z 19. storočia pretrváva dodnes. K dispozícii sú 2 futbalové ihriská, ktoré sa aj intenzívne využívajú, termálne kúpalisko, jazdiareň a rybník. Obec plánuje do budúcnosti s výstavbou ďalšieho športového ihriska, ktoré by malo slúžiť hlavne nižším vekovým skupinám obyvateľov.

V obci je vybudované kúpalisko s termálnou vodou (hlbka vrtu 2406 m, výdatnosť 12 l/s, teplota 72°C, mineralizácia 2,4 g/l), ktoré je čiastočne zrekonštruované (využitím spoločnej investície obce a Poľnohospodárskeho družstva) a ktoré plánuje obec rozšíriť na kúpalisko s celoročnou prevádzkou dobudovaním krytých bazénov, wellness centra a reštaurácie, ubytovania a parkovania. Obec plánuje zriadiť trojgeneračné fit centrum a park pre seniorov ako aj vybudovať cyklotrasy.

Kultúra

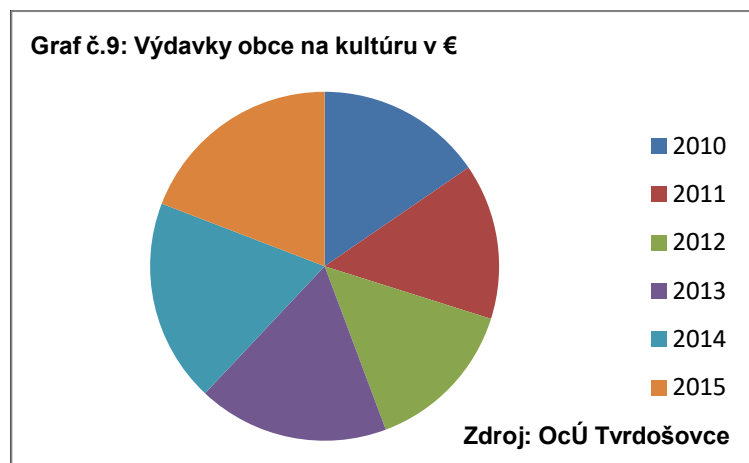
V obci sa nachádzajú viaceré historické pamiatky, medzi ktoré patria: kostol sv. Štefana zo 17. storočia, socha sv. Štefana ako patróna kostola, Rákocziho pomník z 18. storočia, pomník padlých hrdinov z prvej svetovej vojny, pamätník holokaustu a pamätný stĺp na počesť padlých hrdinov v národnooslobodzovacom boji v rokoch 1848-1849. V obci bol samosprávou obce prebudovaný sedliacky dom na Dolnej ulici na obecné múzeum, ktorého exponáty pochádzajú zo 40 ročnej zbierky obyvateľiek; múzeum predstavuje dobovú architektúru, predmety ľudovej tvorby a spôsob života a zvyklostí v minulosti. K novodobejším kultúrnym aktivitám patrí „park rezbárskych prác“, ktoré boli venované obci po stretnutiach drevorezbárov usporiadaných obcou. V parku na Novozámockej ceste sú vystavené historické aj viaceré novodobé exponáty železničných artiklov.

V súčasnom období obec usporadúva viaceré kultúrne podujatia medzi ktoré patria: fašiangové plesy, spomienka na obete národnooslobodzovacích bojov, slávnosť na deň učiteľov, medzinárodná a regionálna amatérska súťaž výtvarných prác a fotografií, majáles, deň detí, denný tábor pre deti, oslavy jubilantov, vianočné trhy, vianočné koncerty, rôzne predstavenia, hudobné koncerty, či výstavy fotografií alebo výtvarníkov. Za najvýznamnejšie kultúrne podujatie obce môžeme označiť dni sv. Štefana, v rámci ktorých sa koná folklórny festival, vínny dvor, séria koncertov, výstava či slávnostné kladenie vencov k soche sv. Štefana. V obci sa konajú ďalšie významné spoločenské podujatia organizované miestnymi organizáciami, ako konské preteky, Moder Cup, Gyurekov pohár, Svätoštepanský beh, tekvicový festival, podujatia na začiatku a konci motokárskej sezóny, alebo Hubertova jazda.

Obec plánuje dobudovanie spoločenskej haly s javiskom, kde sa budú realizovať mnohé z organizovaných kultúrnych podujatí.

Prehľad výdavkov kultúrnych podujatí v rokoch 2010-2015 uvádzajú nasledovná tabuľka a graf.

Tabuľka č.24: Výdavky na zabezpečenie kultúry v obci od roku 2010 do 2015 (€)						
Ukazovateľ/Rok	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Výdavky	92006	86 089,01	86018,67	105640,98	112224,98	1142330
Zdroj: OcÚ Tvrdošovce						

Ubytovacie zariadenia

V súčasnosti sa v obci nachádzajú dve ubytovacie zariadenia v súkromí, ktoré predstavujú ubytovanie hostí v rodinných domoch s kapacitou 26 osôb. V obci sa nachádza taktiež obecná ubytovňa, ktorá je využívaná príležitostne podľa potreby. Dobudovanie termálneho kúpaliska na celoročnú prevádzku - výstavba ubytovacej časti termálneho kúpaliska ako aj ďalšieho ubytovania na súkromí - zvýšia možnosti ubytovania v obci.

Stravovacie a reštauračné služby

Stravovacie a reštauračné služby sú poskytované v miestnych reštauráciách, pohostinstvách, ako aj niektorých iných zariadeniach. V obci sa nachádza reštaurácia KELLY, Restaurant & Fast Food, Drink bar, KND Resorts, MM Harley Davidson Pub. Realizácia ďalších kultúrno – spoločenských a športových aktivít podporí rozvoj reštauračných a stravovacích služieb.

Cestovný ruch

Obec Tvrdošovce na základe svojich prírodných (blízkosť rieky Váh) a historických daností má vhodný potenciál na rozvoj cestovného ruchu. Tradícia prepriahárne koní z čias Márie-Terézie dáva možnosti rozvíjať aktivity súvisiace s chovom a využitím koní. Jazdiareň Palomino v súčasnosti organizuje kurzy jazdenia, ktoré do budúcnosti môže rozšíriť na ďalšie aktivity na rozvoj turizmu.

V obci sa nachádza termálny vrt (72°C, 12l/s, PH 8,2), ktorý sa využíva od roku 2013 pre čiastočne zrekonštruované termálne kúpalisko ako aj na vykurovanie základnej školy a skleníkové hospodárstvo. Termálne kúpalisko s vodou účinnou na pohybové ústrojenstvo je v súčasnosti prevádzkované iba v letnej sezóne vzhľadom na vybudované otvorené bazény, avšak so zámerom rozšírenia jeho prevádzky na celoročnú, čo si vyžiada dobudovanie krytých bazénov, wellness centra, ubytovacích a reštauračných kapacít, čo rozvinie možnosti ubytovania a stravovania v obci.

V katastri obce sa nachádza rybník, ktorý je umelou vodnou plochou. K rybníku plánuje obec vybudovať cyklotrasu na rekreačné účely a vodnú plochu využiť na športové rybárstvo s dobudovaním podporných služieb.

V katastri obce sa pestujú plodiny zo skupiny obilnín, ovocie, zelenina štandardnej štruktúry ako aj netradičné plodiny ako napríklad rakytník, z ktorého sa v obci vyrába rakytníkový olej, rakytníkový med, rakytníkový džús a pod. Obec plánuje ponúkať uvedené produkty spôsobom „predaj z dvora“, ktorý je pre spotrebiteľov výhodnejší vzhľadom na nižšie daňové odvody a tým nižšiu cenu, čo by predstavovalo zvýhodnenie a zatraktívnenie obce pre rozvoj cestovného ruchu prilákaním potenciálnych účastníkov cestovného ruchu.

Obrázok 6: Termálne kúpalisko

Obrázok 7: Termálne kúpalisko – detský bazén

Ekonomická situácia obce v rokoch 2010 – 2015

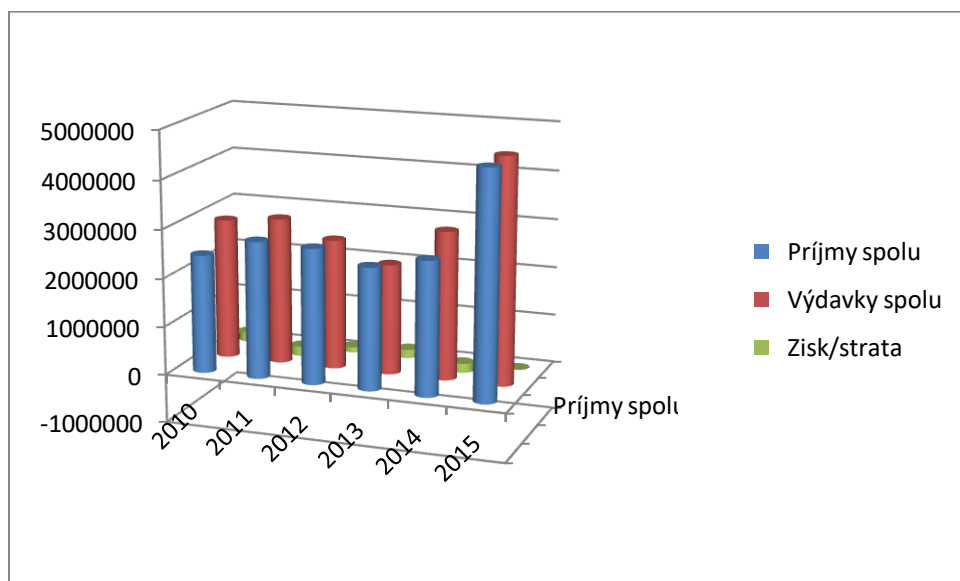
V sledovanom období vykazovalo hospodárenie obce nerovnomerný vývoj, ktorý odráža investície obce na zlepšenie infraštruktúry a atraktivity ako aj úvery súvisiace so spolufinancovaním projektov podporených z EU a štátnych fondov.

Tabuľka č.25: Prehľad hospodárenia obce v období od 2010 – 2015 (€)

Ukazovateľ / Roky	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Bežné príjmy	2137059	2139216	2253445	2377713	2482236	2686686
Kapitálové príjmy	295421	675 818	521308,4	57987,91	259314	1950484
Príjmy spolu	2432480	2815034	2774754	2503179	2741550	4637170
% plnenia príjmov	90,83	81,96	98,56	98,49	95,93	96,61
Bežné výdavky	1 963 367	2049359	2070183	2133750	2349847	2615829
Kapitálové výdavky	929 606	963 112	594914,5	128636	583281,3	2019882
Výdavky spolu	2892973	3012471	2665098	2262386	3040552	4635711
% plnenia výdavkov	85,13	81,96	101,92	95,22	99,07	96,32
Zisk/strata	199 893	-197437	109655,8	173314,8	-191579	1459

Zdroj: OcÚ Tvrdošovce

Graf č. 10: Prehľadný vývoj príjmov a výdavkov obce v € v období rokov 2010 - 2015

Zdroj: OcÚ Tvrdošovce

Ako prezentujú tabuľka a graf, obec hospodárila s kladným hospodárskym výsledkom v rokoch 2010, 2012, 2013 a 2015. Hospodárenie obce možno považovať za veľmi pozitívne s tendenciou trvalej stability zabezpečenia všetkých potrebných samosprávnych funkcií ako aj investovaním do rozvoja obce.

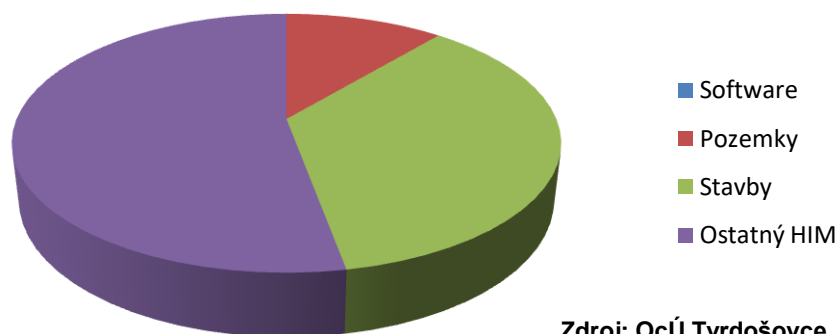
Nasledujúca tabuľka prezentuje stav majetku obce v roku 2015.

Tabuľka č.26: Prehľad majetku obce v roku 2015

Majetok	Suma (v €)
Software	1 097,06
Pozemky	2 673 063,04
Stavby	8 629 471,77
Ostatný HIM	1 394 006,55
Spolu majetok	12 697 638,42

Zdroj: OcÚ Tvrdošovce

Graf č.11: Majetok obce v roku 2015 v €

Zdroj: OcÚ Tvrdošovce

Najväčší podiel majetku obce pripadal na ostatný hmotný investičný majetok. V roku 2015 boli druhým najväčším podielom majetku obce stavby. Tretím najväčším podielom majetku obce sú pozemky.

Samospráva

Nasledujúca tabuľka uvádza prehľad celkových výdavkov na chod samosprávy v € v rokoch 2010-2015.

Tabuľka č.27: Výdavky obce na chod samosprávy od 2010 do 2015 (€)

Ukazovateľ/Rok	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Obec	289247,1	256199,1	229005,2	198688,4	232379,8	288200

Zdroj: OcÚ Tvrdošovce

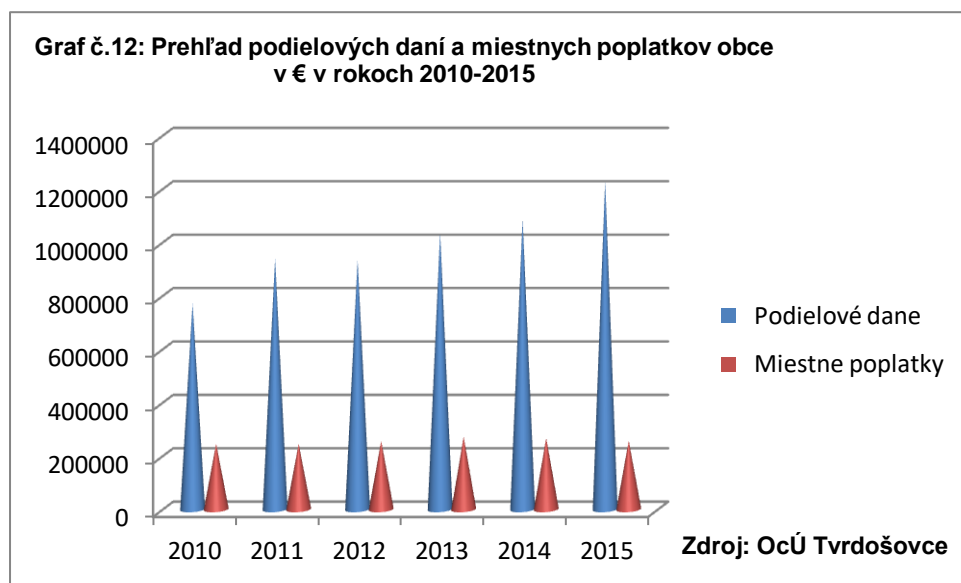
Vývoj celkových výdavkov v sledovanom období zaznamenáva nerovnomerný trend s maximom v roku 2010, rok 2015 bol odborné odhadnutý.

Nasledujúca tabuľka prezentuje prehľad príjmov obce z podielových daní a poplatkov a nasledujúci graf znázorňuje rozdiel medzi uvedenými príjmami obce.

Tabuľka č.28: Príjmy obce z podielových daní a poplatkov od 2010 do 2015 (€)

Ukazovateľ/Rok	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Podielové dane	773196	940520	935830,3	1037557	1089361	1230740
Miestne poplatky	246098	245217	256552,8	272143,4	267321,8	257200

Zdroj: OcÚ Tvrdošovce

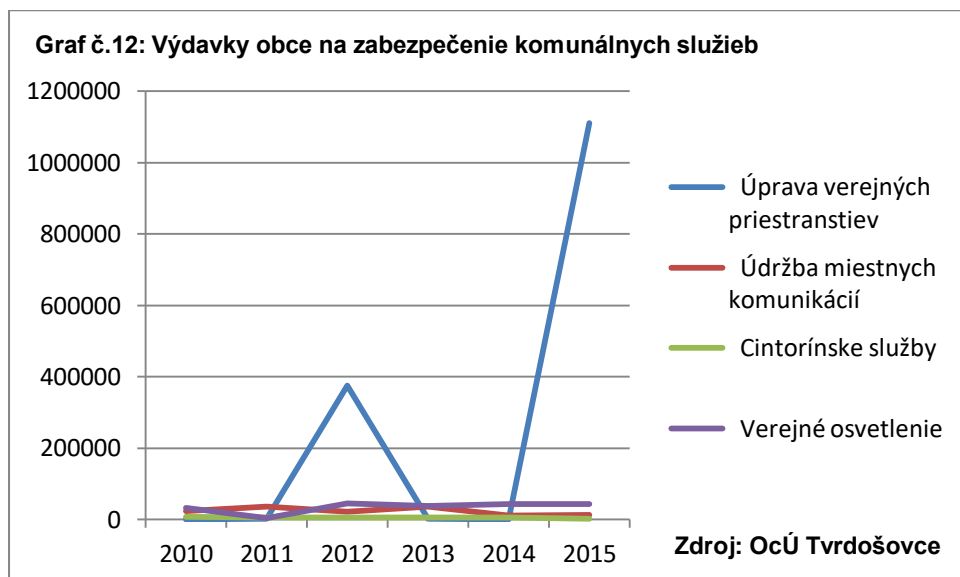

S výkonom samosprávnych funkcií obce súvisí aj zabezpečovanie komunálnych služieb, ktoré prezentuje nasledujúca tabuľka s odborným odhadom v roku 2015.

Tabuľka č.29: Výdavky obce na zabezpečenie komunálnych služieb 2010 do 2015 (€)

Roky	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Úprava verejných priestranstiev	116,7	2496,8	375308	2266,58	0	1110500
Údržba miestnych komunikácií	24191,67	36968,7	21702,12	36637,42	11657,89	13500
Čistotnícke služby	7422,53	5023,2	5100,06	6091,96	4760,24	2727
Verejné osvetlenie	31908,04	4474,3	45827,87	38310,17	43573,04	44000

Zdroj: OcÚ Tvrdošovce

Najviac výdavkov bolo vynaložených v roku 2012 a 2014 na úpravu verejných priestranstiev, v ostatných rokoch boli na tieto aktivity vynaložené prostriedky v najnižších sumách. Na údržbu miestnych komunikácií bolo najviac prostriedkov vynaložených v rokoch 2011 a 2013. Na cintorínske služby bolo vynaložených najviac prostriedkov v rokoch 2010 a 2013. Na služby verejného osvetlenia bolo vynaložených najviac prostriedkov v rokoch 2012 a 2014.

DOTAZNÍKY A ICH VYHODNOTENIE V TEXTOCH A V GRAFOCH

Dotazník pre prípravu PHSR podľa domácností

Identifikácia domácnosti

Bývanie v byte (zakrúžkujte)	áno	nie
Bývanie v rodinnom dome (zakrúžkujte)	áno	nie
Počet členov domácnosti	Muži:	Ženy:
Vek členov domácnosti (uved'te počet členov domácnosti v kategóriách)	0 - 6	0 - 6
	7 - 15	7 - 15
	16 - 19	16 - 19
	20 - 25	20 - 25
	26 - 62	26 - 62
	63 +	63+
Vzdelanie členov domácnosti (uved'te počet členov domácnosti v kategóriách vzdelania)	Základné	Základné
	Stredné	Stredné
	Vysokoškolské	Vysokoškolské
	Bez vzdelania	Bez vzdelania

Poskytovanie služieb v obci a účasť na spoločnom živote obce (vybranú možnosť zakrúžkujte)

Bývanie v obci	Od narodenia: áno/nie	Prist'ahovaný do 5 rokov: áno/nie	Prist'ahovaný nad 5 rokov: áno/nie
Pozitívum bývania v obci	Čistejšie prostredie: áno/nie	Kontakt s prírodou: áno/nie	Užší kontakt medzi obyvateľmi: áno/nie
Negatívum bývania v obci	Nedostatok pracovných príležitostí: áno/nie	Chýbajúca štruktúra služieb: áno/nie	Potrebná dochádzka za službami: áno/nie
Spokojnosť s poskytovanými službami	Technické vybavenie: * áno nie	Sociálne služby: ** áno nie	Šport, kultúra a životné prostredie: *** áno nie
Záujem o život v obci	Kultúrne a športové podujatia: áno nie	Vzdelávacie podujatia: áno nie	Plánovanie rozvoja obce: áno nie
Získavanie informácií	Obecné médiá (rozhlas, TV, tabuľa) áno nie	Verejné zhromaždenia: áno nie	Komunikáciou s obyvateľmi: áno nie
Zapojenie v organizáciách v obci a zastúpení obce	Obecný úrad áno nie	Podnikateľské organizácie áno nie	Mimovládne organizácie áno nie

*Technické vybavenie: vodovod, kanalizácia, plyn, električka, internet, miestna televízia, mobilná sieť, dopravná dostupnosť, stav chodníkov a ciest;

**Sociálne služby: zdravotníctvo, predškolské zariadenia, vzdelávanie – základné školy, sociálne zariadenia;

***Šport, kultúra, životné prostredie: likvidácia tuhého domového odpadu, kanalizácia, úprava verejných priestranstiev, kultúrno-spoločenské aktivity, knižnica

Predstava rozvoja obce

1. Uveďte Váš názor v smerovaní rozvoja obce: čo je podľa Vášho názoru dôležitejšie v riešení rozvoja obce, môžete uviesť aj viaceré oblasti s komentárom;
2. Uveďte Váš názor vo finančnom rozvoji obce: do ktorých oblastí by sa mali sústrediť financie obce z uvedených možností, môžete uviesť aj viaceré možnosti s komentárom;

Smerovanie rozvoja obce	ÁNO	NIE	KOMENTÁR
Kvalita bývania:			
Dostupnosť služieb a zamestnania:			
Kultúra a šport:			
Kvalitné životné prostredie:			
Možnosti vzdelávania			
Finančný rozvoj obce	ÁNO	NIE	
Technická infraštruktúra			
Kultúrne a športové aktivity			
Rozvoj výroby			
Rozvoj služieb a cestovného ruchu			
Tvorba pracovných miest			
Rozvoj poľnohospodárstva			
Podpora sociálne ohrozených skupín			

Vyhodnotenie dotazníkov

Počet rozoslaných dotazníkov: 3530 do všetkých domácností v obci

Počet vyplnených a vrátených dotazníkov: 110

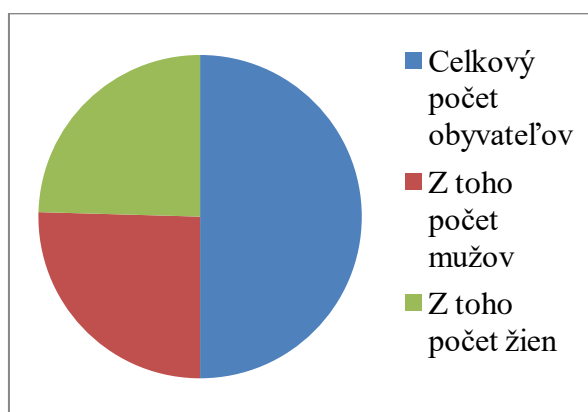
Počet vyradených dotazníkov: 4 z dôvodu neúplného vyplnenia

Percento úspešnosti: 3,116

Počet obyvateľov zapojených do dotazníkového prieskumu

Väčšinu zapojených respondentov - domácností tvoria rodinné domy a väčšina zapojených do dotazníkového prieskumu sú obyvateľmi obce od narodenia, prípadne sú obyvateľmi obce viac ako 5 rokov. Celkovo sa zapojilo do dotazníkového prieskumu 143 mužov a 138 žien, spolu 281 obyvateľov z 95 domov a 11 bytov. Zapojení obyvatelia boli prevažne ekonomicky aktívni a dôchodcovia v oboch kategóriách - muži aj ženy.

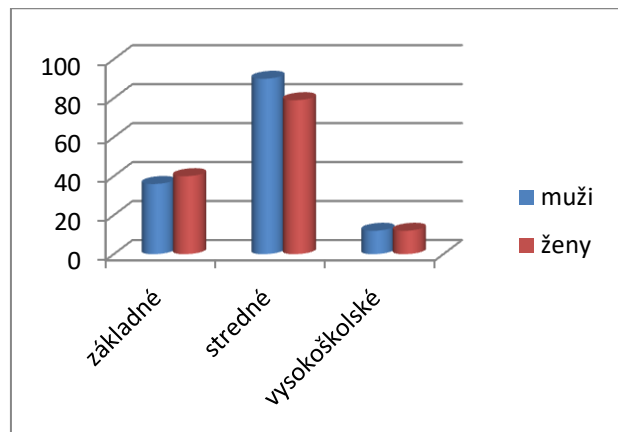
Celkový počet obyvateľov	281
Z toho počet mužov	143
Z toho počet žien	138

Vzdelanie respondentov

Z hľadiska vzdelania respondentov najväčšiu skupinu tvorili stredoškolsky vzdelaní, nasledovali respondenti so základným vzdelaním a najmenej zapojených bolo s vysokoškolským vzdelaním, čo korešponduje so vzdelanostnou štruktúrou v obci.

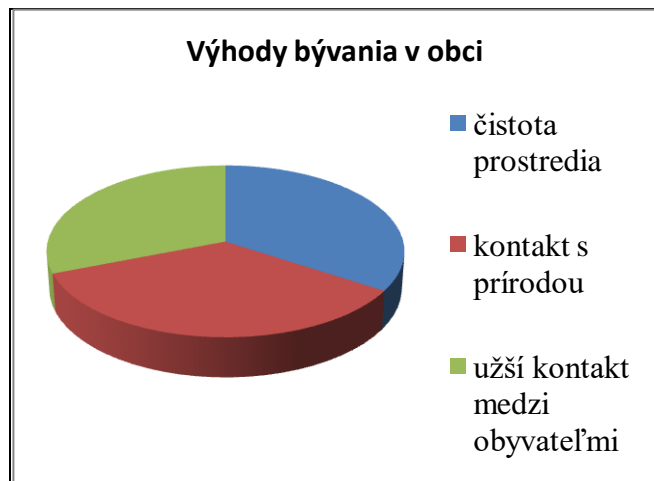
vzdelanie	muži	ženy
základné	36	40
stredné	90	79
vysokoškolské	12	12

Výhody bývania v obci

Väčšina zapojených domácností považuje za výhodu bývať v obci, kde ocenili čistotu prostredia a kontakt s prírodou ako aj užší kontakt medzi obyvateľmi v porovnaní s bývaním v meste.

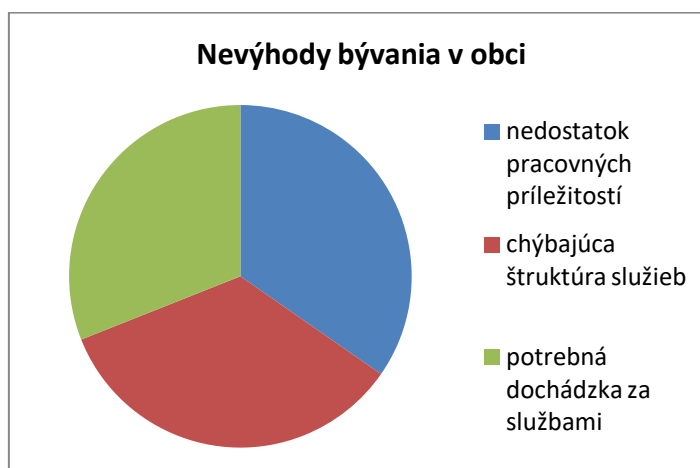
	počet domácností s kladnou reakciou
čistota prostredia	94
kontakt s prírodou	96
užší kontakt medzi obyvateľmi	85

Nevýhody bývania v obci

Za nevýhody bývania v obci označila väčšina zapojených domácností nedostatok pracovných príležitostí ako aj chýbajúcu štruktúru služieb, čo spôsobuje nevyhnutnú dochádzku za prácou a za službami.

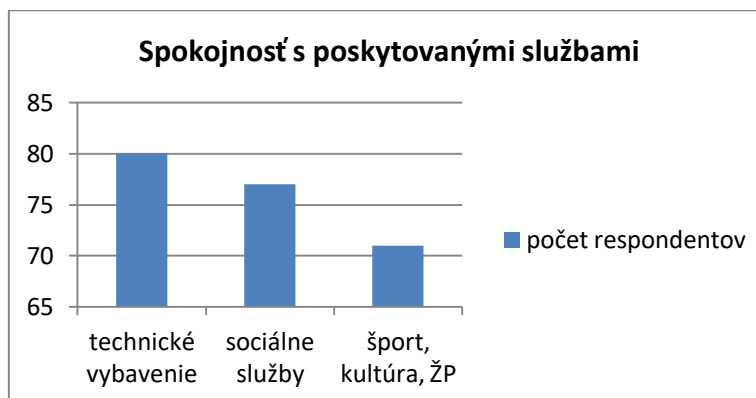
	počet domácností s reakciou na nedostatky
nedostatok pracovných príležitostí	95
chýbajúca štruktúra služieb	94
potrebná dochádzka za službami	85

Spokojnosť s poskytovanými službami

Väčšina zapojených respondentov - domácností vyjadrila spokojnosť s technickým vybavením obce, sociálnymi službami, športovými, kultúrnymi aktivitami a životným prostredím.

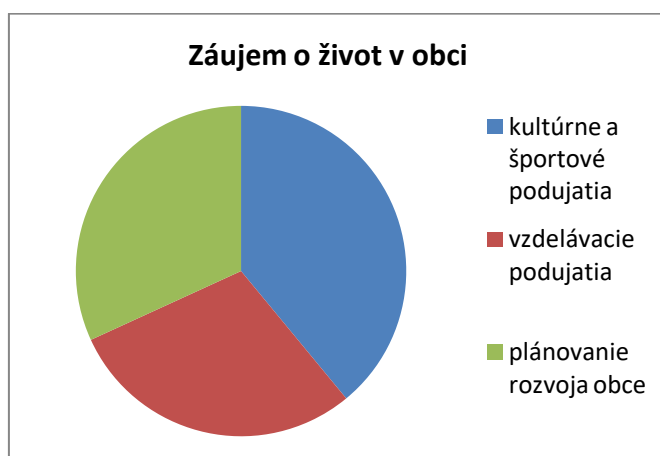
	počet domácností s kladnou reakciou
technické vybavenie	80
sociálne služby	77
šport, kultúra, ŽP	71

Záujem o život v obci

Väčšina domácností sa vyjadrila kladne ku kultúrnym a športovým podujatiam obce, menší záujem bol prejavovaný z hľadiska potrieb účasti na vzdelávaní a plánovaní rozvoja obce.

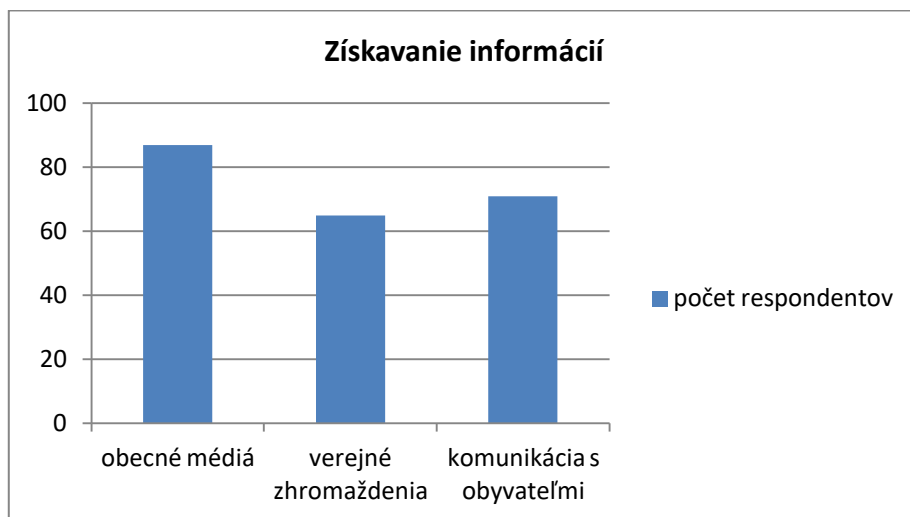
	počet domácností s kladnou reakciou
kultúrne a športové podujatia	87
vzdelávacie podujatia	65
plánovanie rozvoja obce	71

Získavanie informácií

Za najčastejší zdroj získavania informácií považujú zapojené domácnosti - respondenti obecné médiá – rozhlas, TV, verejnú tabuľu, web stránku obce. Menší zdroj získavania informácií tvoria verejné zhromaždenia ako aj komunikácia s obyvateľmi obce.

	počet domácností
obecné médiá	87
verejné zhromaždenia	65
komunikácia s obyvateľmi	71

Väčšina domácností sa nezapája do činnosti organizácií v obci a do zastúpenia obce, čo vytvára zložitejšie podmienky rozvoja obce a presadzovania realizácie nových zámerov, aby tieto odzrkadľovali požiadavky obyvateľov obce.

Návrhy obyvateľov na smerovanie rozvoja obce

V oblasti kvality bývania v obci obyvatelia v dotazníkoch vyjadrili nasledovné návrhy: rozšírenie bytového fondu, zabezpečenie odpadových košov na zber psích exkrementov.

V oblasti dostupnosti služieb a zamestnania boli obyvateľmi vyjadrené nasledovné návrhy: vybudovať cukráreň, zriadiť odborné ambulancie, vytvoriť pracovné miesta, posilniť služby zariadením opravy obuvi a kľúčovej služby, zabezpečiť v obci ďalší obchodný reťazec, zriadiť predaj z dvora z produktov vypestovaných/dochovaných v obci.

V oblasti kultúry a športu vyjadrili obyvatelia nasledovné návrhy: vybudovanie kultúrneho domu, vybudovanie kina s celoročnou prevádzkou, sprevádzkovanie letného kina, kultúrne akcie obohatiť aj o akcie v slovenskom jazyku, vybudovanie golfového areálu, dobudovanie krytého bazéna a šatní na termálnom kúpalisku, zavedenie kurzov plávania, organizovanie viacerých športových aktivít pre deti, podporovanie talentovaných športovcov, vybudovanie športovísk aj pre iné športy ako futbal, zriadenie športovej klubovne/kaviarne na futbalovom štadióne.

V oblasti kvality životného prostredia navrhli obyvatelia nasledovné námety: sledovanie spaľovania odpadov v obci z hľadiska tvorby emisií, vysadenie zelených bariér pri cestách, zlepšenie starostlivosti o zeleň, podporovanie kompostovania v domácnostiach zavedením kompostérov, ochrana čistoty prostredia, zavedenie obmedzenia rýchlosti v intraviláne obce na 40 km/hod, využitie záhradného dreveného odpadu na výrobu mulčovacej kôry, zintenzívnenie protipovodňových opatrení, dobudovanie zberného dvora pre veľkoobjemový odpad.

V oblasti možností vzdelávania sa obyvatelia vyjadrili nasledovne: zorganizovanie školení sociálne slabých v dennom stacionári, podporovanie vzdelávania, najmä jazykov: angličtina, nemčina, podporovanie vzdelávania obyvateľov v oblasti triedenia odpadu.

V oblasti technickej infraštruktúry obyvatelia navrhujú: dokončenie kanalizácie, dokončenie úpravy ciest, chodníkov najmä smerom na železničnú stanicu, verejného osvetlenia aj smerom na železničnú stanicu, vybudovanie optického internetového systému a verejného WIFI, vybudovanie priemyselného parku, rozšírenie kapacity predškolských zariadení, dobudovanie detských ihrísk, zriadenie strednej školy.

V oblasti rozvoja výroby a poľnohospodárstva sa obyvatelia vyjadrili nasledovne: podporovanie miestnych výrobcov, podporovanie podnikateľov, podporovanie chovu hydiny v družstve, podporovanie regionálneho značenia produktov, zintenzívnenie ekologizácie poľnohospodárstva.

V oblasti rozvoja cestovného ruchu obyvatelia navrhujú: organizovanie výletov a poznávacích zájazdov, zavedenie Tvrdošovských rakytníkových dní, vínného festivalu/vinobrania, skvalitnenie informovanosti o cestovnom ruchu a vytvorenie podmienok pre vidiecky cestovný ruch.

V oblasti podpory sociálne ohrozených skupín obyvatelia navrhujú: osadenie kontajnerov na zber použitého oblečenia v obci pre sociálne slabých, zapájanie sociálne slabých do verejno prospešných prác vo väčšej miere, zmapovanie sociálne slabých rodín za účelom podporovania, pomoc pri hľadaní práce pre sociálne slabých.

Časť A. II Analýza vonkajšieho prostredia

STEEP analýza

Sociálne	Technologické	Ekonomické	Ekologické	Politické	Hodnoty
Zmeny štruktúry obyvateľov obce	Úroveň technickej vybavenosti obce	Zmenené podmienky a príležitosti v ekonomickej štruktúre	Stav životného prostredia a jeho zložiek v obci	Politiky – národná, EU a medzinárodná – v rôznych oblastiach	Vplyv nových podmienok na zmenu postojov
Zmeny postojov a správania	Dostupnosť služieb a využívanie technickej vybavenosti	Zmeny v poskytovaných službách	Udržanie a zlepšenie kvality životného prostredia a jeho zložiek	Dopady legislatív – národnej, EU a medzinárodnej - na obec	Správanie obyvateľov obce v znalostnej spoločnosti
Zmeny správania klientov a volených predstaviteľov obce	Využívanie internetu, mobilnej siete, zavádzanie e-governmentu	Nové finančné možnosti vrátane EÚ podporných zdrojov	Stratégie životného prostredia	Dodržiavanie legislatívnych nástrojov	Spolupráca klientov, predstaviteľov a obyvateľov na všetkých stupňoch
Spôsob spolupráce	Komunikácia s obyvateľmi a podnikateľmi	Finančné možnosti národné a medzinárodné	Ochrana životného prostredia a jeho zložiek	Dopad výsledkov volieb národných, regionálnych a do samosprávy	Schopnosť absorbovať zmeny v nových podmienkach

Analýza externého prostredia poukazuje na vplyv vonkajších faktorov, ktoré sú odrazom riadenia EU, štátu, regiónu, okresu, prípadne iných vplyvov ako napríklad legislatívne zmeny, finančné limity, a pod. Vonkajšie faktory často vytvárajú dopady na riadenie obce, ktoré na túto činnosť nemá vytvorené podmienky, ale musí ju rešpektovať. Na zlepšenie spolupráce a komunikácie s obyvateľmi by sa vyžadovalo vytvoriť podmienky dostatočných a aktuálnych informačných tokov a vzdelávacích aktivít s cieľom dosiahnutia lepšieho vzájomného porozumenia.

Časť A .III Zhodnotenie súčasného stavu územia

SWOT analýza

SILNÉ STRÁNKY	SLABÉ STRÁNKY
Historické dedičstvo Blízkosť okresného mesta Dobré železničné a cestné spojenie Prírodné bohatstvo v katastri obce Vhodné klimatické podmienky pre poľnohospodárstvo Zrealizované plány predchádzajúcich období Aktívne vedenie obce – realizácia projektov, kultúrnych podujatí a pod. Vybudovaná infraštruktúra – elektrina, plyn, voda Čiastočne vybudovaná kanalizácia Vybudované siete – telefón, internet, káblová televízia Dočasné uzavretie skládky NNO Čiastočne vybudovaný zberný dvor odpadu Vybudované futbalové štadióny Čiastočne zrekonštruované termálne kúpalisko Vybudovaná jazdiareň koní Sčasti dostupné zdravotnícke zariadenia Sociálne služby Zabezpečená doprava detí MŠ a ZŠ z Jánošíkova	Znečistenie ovzdušia Duslom Šaľa Nedostatok pracovných príležitostí v obci Nepostačujúca vzdelanostná štruktúra na požiadavky doby Nedobudovaná kanalizácia Nedostatočne vybudované siete v osade Jánošíkovo (voda, telekomunikácie) Nedobudovaný zberný dvor na separovaný zber odpadu Priemerná úroveň vybavenia obce službami (obchod, ubytovanie, stravovanie) Nedobudované chodníky a miestne komunikácie v intraviláne obce Zastaralé verejné osvetlenie Zastaralé rozvody plynu Zastaralé rozvody miestneho rozhlasu Neprepojené ulice vodovodom v obci Zastaralá telocvičňa v ZŠ Nedostatočne frekvenčné dopravné prepojenie v dochádzke za prácou smer Nitra
PRÍLEŽITOSTI	OHROZENIA
Vybudovanie cyklotrás Dobudovanie kanalizácie Dobudovanie termálneho kúpaliska so službami ubytovania, stravovania a parkovania Vybudovanie predajne dopestovaných spracovaných produktov na predaj z dvora Dobudovanie zdravotného strediska Dobudovanie nájomných bytov Vybudovanie spoločenskej sály s javiskom Rozšírenie aktivít jazdiarne koní využitím historického dedičstva prepriahárne koní Zvýšenie bezpečnostných opatrení vybudovaním kamerového systému Rekonštrukcia artézskej studne Modernizácia verejného osvetlenia Modernizácia vonkajších rozvodov miestneho rozhlasu Odstránenie divokých skládok Revitalizácia odvodňovacích jarkov Rekonštrukcia amfiteátra Rekonštrukcia kúrie Prepojenie ulíc a vybudovanie novej ulice Rekonštrukcia MŠ a vybudovanie jaslí Rekonštrukcia telocvične ZŠ Vytváranie pracovných príležitostí v obci (priemyselný park) Realizácia vzdelávacích programov pre obyvateľov obce Rekultivácia skládky NNO Vybudovanie protihlukových zábran z cestnej a železničnej dopravy Vytvorenie vhodnejšieho dopravného modelu v dochádzke za prácou	Vypúšťanie znečistených vôd do riečnej siete Čierne skládky tuhého komunálneho odpadu Dočasne uzavretá skládka NNO bez prekrytia Nepostačujúca kapacita MŠ a absentujúce jasle Nedostatočné pokrytie bezpečnostným kamerovým systémom Nevybudovaný vodovod a zastaralá cesta do osady Jánošíkovo Absentujúce stredné školy Zaťaženie obce exhalátmi a hlukom z cestnej a železničnej dopravy

Zdroj: vlastné spracovanie

SWOT analýza obce Tvrdošovce zahrňuje silné stránky obce, ktoré spolu s rozvojovými možnosťami tvoria východisko pre rozvojové faktory v nasledujúcom období. Slabé stránky a ohrozenia zahrňujú disparity obce, ktoré bude potrebné v nasledujúcom období zlepšiť, odstrániť, prípadne nájsť vhodné riešenie pre ich elimináciu. Stratégia rozvoja obce bude vychádzať zo zhodnotenia uvedených faktorov a vyselektovaním ich dôležitosti metódou možných rizík .

Tabuľka – Kontrolný zoznam pre hodnotenie možných rizík

Druh rizika	Objekt rizika	Zdroj rizika	Nežiadúce dôsledky	Pravdepodobnosť
Individuálne	1.nezamestnaní obyvatelia	1.nevytváranie pracovných príležitostí v obci	1.nevyhnutná dochádzka za prácou do iných miest, príp. zahraničia	1.veľká
Technické	1.Kamerový systém 2.Osvetlenie obce 3.Miestny rozhlas 4.Chodníky a miestne komunikácie	1.Nedostatočne pokrývajúci systém 2.Zastaralé osvetlenie 3.Zastaralé rozvody 4.Zastaralé chodníky a miestne komunikácie	1.Znížená bezpečnosť obyvateľov 2.Znížená orientácia v tme a zvýšená spotreba elektriny 3.Znížená kvalita komunikácie a informovanosti s obyvateľmi 4.Znížená bezpečnosť pohybu obyvateľov	1.veľká 2.veľká 3.veľká 4.veľká
Ekologické	1.kanalizácia 2.skládka NNO 3. zberný dvor odpadu	1.Čiastočne vybudovaná bez ČOV 2.bez prekrytia 3.vytváranie čiernych skládok	1.Znečistenie povrchových a spodných vôd 2.znečistenie ovzdušia a vôd 3.nevyužívanie recyklovateľných materiálov z odpadu	1.veľká 2.veľká 3.veľká
Sociálne	1.zdravotná starostlivosť 2.sociálne služby pre seniorov	1.absentujúca špecializovaná zdravotná starostlivosť	1.nevyhnutná dochádzka do okresného mesta	1.veľká
Ekonomické	1.zdroje obce	1.limitujúce finančné a ľudské zdroje	1.postupná realizácia plánov	1.veľká

Zdroj: vlastné spracovanie

Hodnotenie možných rizík poukazuje na závažné problémy, ktoré je nevyhnutné v obci postupne riešiť. Hierarchizovanie problémov napomôže vyselektovaniu prioritných oblastí a intervencií na zlepšenie stavu a rozvoj obce, k čomu prispievajú možnosti získavania finančných prostriedkov.

Časť B – Strategická časť

Hierarchia strategických cieľov PHSR Tvrdošovce

Vízia	Obec Tvrdošovce bude v plánovanom období zabezpečovať podmienky pre harmonický život obyvateľov, bude aktívne rozvíjať kultúrno – spoločenský ako aj športový život obyvateľov, pre rozvoj cestovného ruchu bude využívať svoj prírodný a historický potenciál spolu so zabezpečeným rozvojom jeho infraštruktúry; zlepšením dostupnosti občianskej vybavenosti umožní obec obyvateľom skvalitnenie podmienok života; využitím svojho ekonomického potenciálu, zdrojov a tradícií napomôže obec rozvoju malého a stredného podnikania, zhodnotením nových poznatkov a technológií udrží a skvalitní stav životného prostredia a jeho zložiek, čo celkovo zvýši atraktivitu obce.					
Strategický cieľ	Do roku 2020 obec Tvrdošovce zlepší dostupnosť a posilní kvalitu občianskej vybavenosti, zlepší využitie potenciálu obce pre ekonomický rozvoj, zlepší dostupnosť a posilní efektivitu verejných služieb, posilní komunitný život vytváraním podmienok pre rozvoj spoločenského, kultúrneho a športového života, udrží a skvalitní stav životného prostredia v obci ako aj jej vzhľad, vytvorí podmienky pre rozvoj cestovného ruchu.					
Prioritné oblasti	Prioritná oblasť 1 – ekonomická: občianska vybavenosť a ekonomický rozvoj		Prioritná oblasť 2 – sociálna: sociálna infraštruktúra, služby, komunitný život		Prioritná oblasť 3 – environmentálna: životné prostredie a vzhľad obce	
Globálne ciele	1.1 Zlepšiť dostupnosť a posilniť kvalitu občianskej vybavenosti pre obyvateľov	1.2 Zlepšenie využitia potenciálu obce pre ekonomický rozvoj	2.1 Zlepšiť dostupnosť a posilniť efektivitu verejných služieb a využiteľnosť zariadení obecných budov	2.2 Posilniť komunitný život vytváraním podmienok pre život obyvateľov	3.1 Udržať a skvalitniť stav životného prostredia obce a vzhľad obce	
Opatrenia	1.1.1 Vybudovať, zrekonštruovať a skvalitniť technickú infraštruktúru	1.2.1 Vytváranie podmienok pre zlepšenie využitia ekonomického potenciálu obce	2.1.1 Skvalitniť poskytovanie verejných služieb a zlepšiť stav zariadení obecných budov	2.2.1 Vytvoriť podmienky pre rozvoj spoločenského, kultúrneho a športového života komunity	3.1.1 Zvýšiť ochranu životného prostredia v obci	3.1.2 Posilniť atraktivitu obce

Do hierarchie strategických cieľov boli zahrnuté požiadavky a predstavy obce Tvrdošovce – tak obyvateľov, podnikateľských subjektov ako aj vedenia obce. Vízia predstavuje využitie potenciálu územia, kultúrneho dedičstva a aktivít zameraných na

rozvoj obce. Ciele sú orientované na skvalitnenie existujúcich daností a rozvoja možností vo všetkých oblastiach života obce.

Strategické rozhodnutia obce si vyžadujú oboznámenie obyvateľov a všetkých dotknutých inštitúcií s obsahom rozhodnutí a ich realizácie. Pre uľahčenie a prehľadnosť plánovania a kontroly realizácie je navrhnutý vzor záznamu z verejného prerokovania.

Záznam z verejného prerokovania

Záznam z prerokovania PHSR
Názov dokumentu:
Termín prerokovania:
Pripomienka č. 1:
Text pripomienky:
Pripomienka sa týka časti dokumentu:
Pripomienku podal:
Zdôvodnenie pripomienky na prerokovaní:
Zaslanie zdôvodnenia pripomienky po overení:
Pripomienka č. 2:
Text pripomienky:
Pripomienka sa týka časti dokumentu:
Pripomienku podal:
Zdôvodnenie pripomienky na prerokovaní:
Zaslanie zdôvodnenia pripomienky po overení:
Pripomienka č. 3:
Text pripomienky:
Pripomienka sa týka časti dokumentu:
Pripomienku podal:
Zdôvodnenie pripomienky na prerokovaní:
Zaslanie zdôvodnenia pripomienky po overení:
Atd'.
Počet pripomienok:
Záznam spracoval:

Časť C – Programová časť

Prehľad opatrení, projektov a aktivít podľa oblastí

Opatrenie	Projekt/Aktivita	Prioritná oblasť
1.1.1 Vybudovať, zrekonštruovať a skvalitniť technickú infraštruktúru	1.1.1.1 Vybudovanie kanalizácie	občianska vybavenosť a ekonomický rozvoj
	1.1.1.2 Rekonštrukcia zdravotného strediska a rozšírenie bytového fondu	občianska vybavenosť a ekonomický rozvoj
	1.1.1.3 Obnova artézskych studní	občianska vybavenosť a ekonomický rozvoj
	1.1.1.4 Dobudovať sieť ulíc a chodníkov	občianska vybavenosť a ekonomický rozvoj
	1.1.1.5 Dobudovať verejné osvetlenie	občianska vybavenosť a ekonomický rozvoj
	1.1.1.6 Rekonštrukcia bezdrôtového rozhlasu	občianska vybavenosť a ekonomický rozvoj
	1.1.1.7 Dobudovať kamerový systém	občianska vybavenosť a ekonomický rozvoj
	1.1.1.8 Vybudovať cestný obchvat obce	občianska vybavenosť a ekonomický rozvoj
	1.1.1.9 Vybudovanie spoločenskej haly s javiskom/kultúrneho domu/kina s celoročnou prevádzkou	občianska vybavenosť a ekonomický rozvoj
	1.1.1.10 Zriadenie športovej klubovne - kaviarne na futbalovom štadióne	občianska vybavenosť a ekonomický rozvoj
	1.1.1.11 Vybudovanie športovo – relaxačného centra	občianska vybavenosť a ekonomický rozvoj
	1.1.1.12 Vybudovanie cyklotrás a napojenie na cyklotrasu Nitra	občianska vybavenosť a ekonomický rozvoj
	1.1.1.13 Dobudovanie okolia rybníka na rekreáciu	občianska vybavenosť a ekonomický rozvoj
	1.1.1.14 Dobudovať zberný dvor	občianska vybavenosť a ekonomický rozvoj
	1.1.1.15 Rozšírenie intravilánu obce	občianska vybavenosť a ekonomický rozvoj
	1.1.1.16 Rozšírenie elektrickej siete so zahusťovacími trafostanicami v novej IBV	občianska vybavenosť a ekonomický rozvoj
	1.1.1.17 Rekultivácia a zakrytie skládky NNO	občianska vybavenosť a ekonomický rozvoj
	1.1.1.18 Rekultivácia lokality starej skládky TKO	občianska vybavenosť a ekonomický rozvoj
	1.1.1.19 Zriadiť miestnosť pre vzdelávanie dospelých	občianska vybavenosť a ekonomický rozvoj
	1.1.1.20 Dobudovanie termálneho kúpaliska na celoročnú prevádzku vrátane parkovania	občianska vybavenosť a ekonomický rozvoj
	1.1.1.21 Rekonštrukcia Juhászovej kúrie	občianska vybavenosť a ekonomický rozvoj
1.2.1 Vytváranie podmienok pre zlepšenie využitia ekonomického potenciálu obce	1.2.1.1 Zabezpečiť vstup investorov do obce za účelom tvorby pracovných miest	občianska vybavenosť a ekonomický rozvoj
	1.2.1.2 Zabezpečenie vybudovania verejnej infraštruktúry	občianska vybavenosť a ekonomický rozvoj

	1.2.1.3 Zabezpečiť intenzívnejšiu osobnú dopravu za prácou v smere do Nitry	občianska vybavenosť a ekonomický rozvoj
	1.2.1.4 Zabezpečiť v obci ďalší obchodný reťazec	občianska vybavenosť a ekonomický rozvoj
	1.2.1.5 Podporovanie propagácie a predaja miestnych produktov	občianska vybavenosť a ekonomický rozvoj
2.1.1 Skvalitniť poskytovanie verejných služieb a zlepšiť stav zariadení obecných budov	2.1.1.1 Rozšírenie kapacity predškolských zariadení vybudovaním nového predškolského zariadenia	sociálna infraštruktúra, služby, komunitný život
	2.1.1.2 Dobudovanie detských ihrísk a fit parku	sociálna infraštruktúra, služby, komunitný život
	2.1.1.3 Rozšírenie služieb denného stacionáru	sociálna infraštruktúra, služby, komunitný život
	2.1.1.4 Zriadiť odborné ambulancie	sociálna infraštruktúra, služby, komunitný život
2.2.1 Vytvoriť podmienky pre rozvoj spoločenského, kultúrneho a športového života komunity	2.2.1.1 Kultúrne akcie obohatiť aj o akcie v slovenskom jazyku	sociálna infraštruktúra, služby, komunitný život
	2.2.1.2 Zavedenie kurzov plávania pre obyvateľov obce	sociálna infraštruktúra, služby, komunitný život
	2.2.1.3 Organizovanie viacerých športových aktivít pre deti	sociálna infraštruktúra, služby, komunitný život
	2.2.1.4 Podporovanie talentovaných športovcov	sociálna infraštruktúra, služby, komunitný život
	2.2.1.5 Organizovanie výletov a poznávacích zájazdov	sociálna infraštruktúra, služby, komunitný život
	2.2.1.6 Podporovať vzdelávanie v rôznych oblastiach – jazyky, triedenie odpadu, sociálne slabých skupín vrátane Rómov	sociálna infraštruktúra, služby, komunitný život
	2.2.1.7 Organizovanie kultúrnych podujatí	sociálna infraštruktúra, služby, komunitný život
3.1.1 Zvýšiť ochranu životného prostredia obce	3.1.1.1 Sledovať spaľovanie odpadov v obci z hľadiska tvorby emisií	životné prostredie a vzhľad obce
	3.1.1.2 Vysadenie zelených bariér pri cestách, výrobných areáloch a jestvujúcej skládke TKO	životné prostredie a vzhľad obce
	3.1.1.3 Zlepšenie starostlivosti o verejnú zeleň	životné prostredie a vzhľad obce
	3.1.1.4 Podporiť kompostovanie v domácnostiach zavedením kompostérov	životné prostredie a vzhľad obce
	3.1.1.5 Zlepšiť čistotu prostredia	životné prostredie a vzhľad obce
3.1.2 Posilniť atraktivitu obce	3.1.2.1 Zabezpečiť pravidelnú údržbu verejných priestorov verejno-prospešnými prácami	životné prostredie a vzhľad obce
	3.1.2.2 Zlepšiť propagáciu obce a vypracovať globálnu koncepciu propagácie obce	životné prostredie a vzhľad obce
	3.1.2.3 Zavedenie Tvrdošovských rakytníkových dní, vínneho festivalu a vinobrania	životné prostredie a vzhľad obce
	3.1.2.4 Organizovanie podujatí s historickými kočmi – rozšírenie aktivít jazdiarne	životné prostredie a vzhľad obce
	3.1.2.5 Vybudovať turistické a náučné trasy	životné prostredie a vzhľad obce
	3.1.2.6 Spracovať koncepciu regionálnej spolupráce obce	životné prostredie a vzhľad obce

Po zhodnotení predchádzajúceho obdobia PHSR, zvážení aktivít v realizácii a prediskutovaní nových navrhovaných aktivít prípravný tím PHSR uvádza aktivity na obdobie 2015 – 2020 ako sú uvedené v tabuľke.

Zoznam ukazovateľov cieľov/prioritných oblastí PHSR

Typ ukazovateľa	Ukazovateľ /Opatrenie	Definícia	Informačný zdroj/odkaz	Merná jednotka	Východisková hodnota – rok 2015	Cieľová hodnota	
						2017	2020
PRIORITNÁ OBLASŤ 1 ekonomická							
Hlavné ukazovateľ: Výstupu, výsledku vplyvu	Vybudovať, zrekonštruovať a skvalitniť technickú infraštruktúru	Vybudovaná technická infraštruktúra podľa jednotlivých plánovaných aktivít	obec	rôzne	30%	70%	
	Vytváranie podmienok pre zlepšenie využitia ekonomického potenciálu obce	Vytvorené podmienky ekonomického potenciálu obce	obec	rôzne	20%	60%	
PRIORITNÁ OBLASŤ 2 sociálna							
Hlavné ukazovateľ: Výstupu, výsledku vplyvu	Skvalitniť poskytovanie verejných služieb a zlepšiť stav zariadení obecných budov	Fungujúce verejné služby a zrekonštruované obecné budovy	obec	rôzne	50%	75%	
	Vytvoriť podmienky pre rozvoj spoločenského, kultúrneho a športového života komunity	Vytvorené podmienky rozvoja života komunity	Obec	rôzne	70%	90%	
PRIORITNÁ OBLASŤ 3 environmentálna							
Hlavné ukazovateľ: Výstupu, výsledku vplyvu	Zvýšiť ochranu životného prostredia v obci	Realizované aktivity ochrany životného prostredia	obec	rôzne	30%	60%	
	Posilniť atraktivitu obce	Realizované aktivity atraktivity obce	obec	rôzne	20%	65%	
Typ ukazovateľa	Ukazovateľ/Opatrenie	Definícia	Informačný zdroj/odkaz	Merná jednotka	Východisková hodnota – rok 2015	Cieľová hodnota	
						2017	2022
PRIORITNÁ OBLASŤ 1 ekonomická							
Hlavné ukazovateľ: Výstupu,	Vybudovať, zrekonštruovať a skvalitniť technickú	Zlepšená dostupnosť a posilnená kvalita	Obec	rôzne			100%

Výsledku, dopadu	infraštruktúru	technickej infraštruktúry					
	Vytváranie podmienok pre zlepšenie využitia ekonomického potenciálu obce	Využitie vytvorených podmienok ekonomického potenciálu obce	Obec	rôzne			100%
PRIORITNÁ OBLASŤ 2 sociálna							
Hlavné ukazovateľ e: Výstupu, Výsledku, dopadu	Skvalitniť poskytovanie verejných služieb a zlepšiť stav zariadení obecných budov	Vyššia kvalita poskytovaných verejných služieb a lepšia využitelnosť zariadení obecných budov	obec	rôzne			100%
	Vytvoriť podmienky pre rozvoj spoločenského, kultúrneho a športového života komunity	Posilnený spoločenský, kultúrny a športový život komunity	obec	rôzne			100%
PRIORITNÁ OBLASŤ 3 environmentálna							
Hlavné ukazovateľ e: Výstupu, Výsledku, dopadu	Zvýšiť ochranu životného prostredia v obci	Dosiahnutá vyššia kvalita životného prostredia	Obec	rôzne			100%
	Posilniť atraktivitu obce	Dosiahnutie vyššej úrovne atraktivity obce	obec	rôzne			100%

Uvedená tabuľka usporiadaná prehľadným spôsobom umožní priebežne sledovať napĺňanie definovaných cieľov, ukazovateľov výstupu, výsledku a dopadu PHSR do konca obdobia udržateľnosti - 2022.

Formulár na prípravu projektov

Základné údaje o projektovom zámere č. xx	
Názov projektu	
Garant	
Kontaktná osoba garanta	
Partneri garanta (spolupráca s ...)	
Začatie a ukončenie projektu (od – do)	
Stav projektu pred realizáciou	
Cieľ projektu	
Výstupy	
Užívatelia	
Indikátory monitoringu	
Zmluvné podmienky	
Riziká	
Poznámky	

Realizácia projektu							
Fáza/míľnik		Súčinnosť iného odboru		Termín (mesiac/rok)			
Financovanie projektu							
Druh výdavku	Termín (rok)	Náklady spolu (€)	Z toho verejné zdroje				Z toho súkromné zdroje
			EU	ŠR	VÚC	Obec	
Spracovanie projektovej dokumentácie							
Realizácia projektu							
Spolu							

Vzhľadom na Metodiku na vypracovanie PHSR, podľa ktorej je formulár je povinný pre každý finančne náročný projekt z akčného plánu uvádzame jeho štruktúru s návrhom vypracovať priebežne – po vyjasnení základných údajov o projektovom zámere - takýto dokument pre dôležité projekty zaradené do plánu aktivít PHSR, napríklad: vybudovanie kanalizácie, dobudovanie siete ulíc a chodníkov, dobudovanie zberného dvora, rekultivácia starej skládky TKO, dobudovanie termálneho kúpaliska na celoročnú prevádzku vrátane parkovania, rozšírenie kapacity predškolských zariadení a pod.

Časť D - Realizačná časť

Akčný plán

Akčný plán PHSR Tvrdošovce				
Opatrenie, aktivita	Termín (rok)	Zodpovedný	Financovanie	Ukazovateľ výstupu
Opatrenie 1.1.1 Vybudovať, zrekonštruovať a skvalitniť technickú infraštruktúru				
Aktivita 1.1.1.1 Vybudovanie kanalizácie	2017-2020	starosta obce, OZ	EU, vlastné-/úver	22 800 000 € + 1 140 000 €
Aktivita 1.1.1.2 Rekonštrukcia zdravotného strediska, vrátane rozšírenia bytového fondu	2017-2020	starosta obce, OZ	Dotácia - ŠFRB, vlastné	210 000 €
Aktivita 1.1.1.3 Obnova artézskych studní	2017-2018	Starosta obce, vedúci PVS	vlastné	3000 €
Aktivita 1.1.1.4 Dobudovať sieť ulíc a chodníkov	2017-2020	Komisie OZ, vedúci PVS	Dotácia - MV SR, vlastné	1 000 000 € + 50 000 €
Aktivita 1.1.1.5 Dobudovať verejné osvetlenie	2016-2020	Komisie OZ, OZ, vedúci PVS	Dotácia - MV SR, vlastné	5 000 €
Aktivita 1.1.1.6 Rekonštrukcia bezdrôtového rozhlasu	2019-2020	OZ	Dotácia - MV SR, vlastné	200 000 €
Aktivita 1.1.1.7 Dobudovať kamerový systém	priebežne	Starosta obce	Dotácia - MV SR, vlastné	15 000 €
Aktivita 1.1.1.8 Vybudovať cestný obchvat obce	Podľa potreby Slov. správy ciest			0
Aktivita 1.1.1.9 Vybudovanie spoločenskej haly s javiskom/kultúrneho domu/kina s celoročnou prevádzkou	2020	OZ	Dotácia – ROP, vlastné	700 000 €
Aktivita 1.1.1.10 Zriadenie športovej klubovne - kaviarne na futbalovom štadióne	2016	Starosta obce	vlastné	3000,-- €
Aktivita 1.1.1.11 Vybudovanie športovo-relaxačného centra	2018-2020	OZ	EU, vlastné - úver	2 000 000 €
Aktivita 1.1.1.12 Vybudovanie cyklotrás a napojenie na cyklotrasu Nitra	2016-2017	OZ, komisie OZ	Dotácia- Interreg HU-SK, vlastné	20 000 € + 2000 €

Aktivita 1.1.1.13 Dobudovanie okolia rybníka na rekreáciu	2016-2017	OZ, komisie OZ	Dotácia OPRH, vlastné	20 000 €
Aktivita 1.1.1.14 Dobudovať zberný dvor	2017-2020	OZ	Dotácia OP KŽP, vlastné	700 000€ + 35 000 €
Aktivita 1.1.1.15 Rozšírenie intravilánu obce	priebežne	OZ	vlastné	5000 €
Aktivita 1.1.1.16 Rozšírenie elektrickej siete so zahusťovacími trafostanicami v novej IBV	2018-2020	OZ	vlastné	5 000 €
Aktivita 1.1.1.17 Rekultivácia a zakrytie skládky NNO	2017-2020	OZ	Dotácia OP KŽP , vlastné	200 000 €
Aktivita 1.1.1.18 Rekultivácia lokality starej skládky TKO	priebežne	OZ	Dotácia OP KŽP, vlastné	1 200 000 € + 60 000 e
Aktivita 1.1.1.19 Zriadiť miestnosť pre vzdelávanie dospelých	2016	Starosta obce	vlastné	0
Aktivita 1.1.1.20 Dobudovanie termálneho kúpaliska na celoročnú prevádzku vrátane parkovania	trvalá	Termálne kúpalisko s.r.o Tvrdošovce	Dotácia – Interreg HU-SK, vlastné, súkromné	1.etapa 700 000 €
Aktivita 1.1.1.21 Rekonštrukcia Juhászovej kúrie (projekt Interreg HU- SK „Kultúra bez hraníc“)	2017 - 2019	Starosta obce	Dotácia Interreg HU-SK a vlastné	363 846,39 € + 18 192,32 €
Opatrenie 1.2.1 Vytváranie podmienok pre zlepšenie využitia ekonomického potenciálu obce				
Aktivita 1.2.1.1 Zabezpečiť vstup investorov do obce za účelom tvorby pracovných miest	trvalá			
Aktivita 1.2.1.2 Zabezpečenie vybudovania verejnej infraštruktúry	priebežne	OZ	vlastné	2 000 €
Aktivita 1.2.1.3 Zabezpečiť intenzívnejšiu osobnú dopravu za prácou v smere do Nitry	Priebežne v spolupráci s firmou Arriva	OZ	vlastné	0
Aktivita 1.2.1.4 Zabezpečiť v obci ďalší obchodný reťazec	priebežne	OZ	Súkromné	0
Aktivita 1.2.1.5	trvalá	OZ	Vlastné	0

Podporovanie propagácie a predaja miestnych produktov				
Opatrenie 2.1.1 Skvalitniť poskytovanie verejných služieb a zlepšiť stav zariadení obecných budov				
Aktivita 2.1.1.1 Rozšírenie kapacity predškolských zariadení vybudovaním nového predškolského zariadenia	2017-2020	OZ	Dotácia - ROP, vlastné - úver	1 500 000 € €+75 000 €
Aktivita 2.1.1.2 Dobudovanie detských ihrísk a FIT parku	priebežne	OZ	Dotácia - ROP, vlastné	15 000 €
Aktivita 2.1.1.3 Rozšírenie služieb denného stacionáru	priebežne	OZ	vlastné	2 000 €
Aktivita 2.1.1.4 Zriadiť odborné ambulancie	trvalá	OZ	súkromné	0
Opatrenie 2.2.1 Vytvoriť podmienky pre rozvoj spoločenského, kultúrneho a športového života komunity				
Aktivita 2.2.1.1 Kultúrne akcie obohatiť aj o akcie v slovenskom jazyku	Priebežne	OZ	vlastné	10 000 €
Aktivita 2.2.1.2 Zavedenie kurzov plávania pre obyvateľov obce	Trvalá	OZ	vlastné	1 000 €
Aktivita 2.2.1.3 Organizovanie viacerých športových aktivít pre deti	trvalá	Fungujúce organizácie v obci Komisia kultúry a športu	Dotácia ESF-šport, vlastné	1 000 €
Aktivita 2.2.1.4 Podporovanie talentovaných športovcov	trvalá	Fungujúce organizácie v obci Komisia kultúry a športu	vlastné	4 000 €
Aktivita 2.2.1.5 Organizovanie výletov a poznávacích zájazdov	trvalá	Fungujúce organizácie v obci Komisia kultúry a športu	vlastné	10 230 €
Aktivita 2.2.1.6 Podporovať vzdelávanie v rôznych oblastiach – jazyky, triedenie odpadu, sociálne slabých skupín vrátane Rómov	priebežne	OZ	Vlastné	2 000 €
Aktivita 2.2.1.7	trvalá	Fungujúce	Dotácie- MK SR,	80 000 €

Organizovanie kultúrnych podujatí		organizácie v obci Komisia kultúry a športu	vlastné	
Opatrenie 3.1.1 Zvýšiť ochranu životného prostredia v obci				
Aktivita 3.1.1.1 Sledovať spaľovanie odpadov v obci z hľadiska tvorby emisií	trvalá	Obecná polícia	vlastné	0
Aktivita 3.1.1.2 Vysadenie zelených bariér pri cestách, výrobných areáloch a jestvujúcej skládky TKO	trvalá	Skládka NNO, s.r.o. Komisia životného prostredia	Súkromné (Elektrárne)	84 600 €
Aktivita 3.1.1.3 Zlepšenie starostlivosti o verejnú zeleň	priebežne	PVS	vlastné	5000 €
Aktivita 3.1.1.4 Podporiť kompostovanie v domácnostiach zavedením kompostérov	priebežne	OZ	vlastné	17500 €
Aktivita 3.1.1.5 Zlepšiť čistotu prostredia	priebežne	OZ	vlastné	0
Opatrenie 3.1.2 Posilniť atraktivitu obce				
Aktivita 3.1.2.1 Zabezpečiť pravidelnú údržbu verejných priestorov verejno-prospešnými prácami	priebežne	Obecný úrad v spolupráci s ÚPSVaR	Dotácie štátne (60 %), vlastné (40%)	20 000 €
Aktivita 3.1.2.2 Zlepšiť propagáciu obce a vypracovať globálnu koncepciu propagácie obce	priebežne	OZ	Vlastné	3000 €
Aktivita 3.1.2.3 Zavedenie Tvrdošovských rakytníkových dní, vínneho festivalu a vinobrania	priebežne	OZ	Vlastné	0
Aktivita 3.1.2.4 Organizovanie podujatí s historickými kočmi – rozšírenie aktivít jazdiarne	priebežne	OZ	Vlastné	0
Aktivita 3.1.2.5 Vybudovať turistické a náučné trasy	2016-2017	OZ, komisia životného prostredia	vlastné	2 000 €

Aktivita 3.1.2.6 Spracovať koncepciu regionálnej spolupráce obce	priebežne	Združenie obcí Cergát-Váh	Verejné zdroje	1500 €
---	-----------	------------------------------	----------------	--------

Navrhnutý Akčný plán PHSR je dokument, ktorý je v súlade s Metodikou PHSR potrebné každý rok aktualizovať a mal by byť pripravený minimálne na tri roky s priamou väzbou na rozpočet.

P. č.	Skupina kritérií / Kritérium	Váha kritérií / Body	Rozsah bodového hodnotenia	Poznámka
1	Obsah dokumentu	4	0 - 4	Dokument obsahuje všetky požadované informácie
2	Väzby dokumentu na iné strategické dokumenty na miestnej, regionálnej a národnej úrovni	4	0 - 4	Dokument bol spracovaný v súlade so strategickými dokumentmi Nitrianskeho kraja
3	Súlad navrhovanej stratégie s potenciálom územia / zdrojmi	4	0 - 4	Dokument zahŕňa využitie územia v súlade s jeho zdrojmi a možnosťami
4	Postupy hodnotenia a monitorovania	3	0 - 4	V súlade s Metodikou dokument zahŕňa hodnotiace a monitorovacie postupy
5	Zrozumiteľnosť dokumentu	4	0 - 4	Dokument je spracovaný zrozumiteľnou formou
6	Iné	-	-	
Spolu		19	20	

Kritériá hodnotenia PHSR

Pred schválením PHSR v súlade s Metodikou PHSR bol nezávislým expertom zhodnotený pripravený dokument PHSR Tvrdošovce na roky 2016 – 2020. Hodnotenie je uvedené vo formulári R2. Celý dokument PHSR bude potrebné každoročne zaktualizovať podľa skutočných podmienok realizácie jednotlivých aktivít, upraviť plánované termíny realizácie a premietnuť ich do textov PHSR, čo vytvorí reálny podklad pre prípravu ďalšieho plánu hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce.

Vzor - Záznam z monitorovania

Monitorovanie a hodnotenie

1. Spracovanie správy o plnení PHSR v zmysle
2. Cieľ monitoringu: príprava informácie o plnení opatrení navrhnutých v PHSR . . .
3. Odpočet aktivít v Akčnom pláne
4. Aktuálna verzia Akčného plánu je zverejnená na www
5. Pripomienky k Akčnému plánu zaslať emailom
6. Ďalší monitoring sa bude konať dňa
7. Monitoring vykonal – meno dňa:

Monitorovanie súvisí s riadením rizík a komunikáciou s obyvateľmi ako pravidelný odpočet a prezentácia dosiahnutých výsledkov, umožní PHSR vhodne aktualizovať, prípadne uplatniť iný prístup k realizácii. Monitorovanie sa odporúča podľa Metodiky vypracovania PHSR zrealizovať raz ročne.

Časť E - Finančná časť

E. I. Indikatívny finančný plán – sumarizácia v rokoch 2016 – 2020

Oblasti politiky PHSR	Spolu v €
Hospodárska politika	31 457 038
Sociálna politika	1 700 230
Environmentálna politika	26 500
S P O L U v €	33 183 768

Uvedená tabuľka poskytuje prehľadný obraz o plánovaných prostriedkoch na realizáciu aktivít PHSR v období 2016 – 2020. Detailnejší rozpis rokov realizácie jednotlivých aktivít je uvedený v Akčnom pláne PHSR. Členenie finančných prostriedkov v jednotlivých politikách je uvedené vo finančnom pláne PHSR.

E. II. Finančný rámec pre realizáciu PHSR

Komentár k tabuľke Finančný rámec PHSR, uvedenej v prílohe č. 2:

Tabuľka Finančný rámec PHSR obsahuje súhrnný prehľad plánovaných aktivít spolu s plánovanými finančnými prostriedkami, ktoré sú členené podľa verejných, národných a EÚ zdrojov. Zároveň je členenie usporiadané podľa opatrení, čo poskytuje prehľadnú štruktúru. Tabuľku bude potrebné každoročne aktualizovať na základe zrealizovaných aktivít, novonavrhnutých aktivít, zmenených podmienok

finančných zdrojov, prípadného vstupu zahraničných investícií – projektov podporených z cezhraničných zdrojov a pod.

V ďalšom podľa Metodiky PHSR uvádzame vzor Výnosovo – nákladovej analýzy, ktorá je vyžadovaná pri spracovaní žiadosti o podporu investičných projektov z Európskych investičných fondov. Pre informovanosť realizačného tímu PHSR je štruktúra Výnosovo – nákladovej analýzy nasledovná:

Položky výnosov a nákladov	Neutrálny scenár	Konzervatívny scenár	Dopady na jeden rok	Poznámky
Výnosy (súčasná hodnota)				
Celkové výnosy				
Náklady (súčasná hodnota)				
Celkové náklady				
Rozdiel medzi výnosmi a nákladmi				

Záver

Plán hospodárskeho a sociálneho rozvoja (PHSR) obce Tvrdošovce 2016 – 2020 bol spracovaný v zmysle zákona o regionálnom rozvoji č. 539/2008 Zb. v znení zákona č. 309/2014 Zb. a Metodiky na vypracovanie Programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce/obcí/VÚC verzia 2.0. K vypracovaniu bol využitý predchádzajúci PHSR platný v období 2008 – 2016, ktorý bol prepracovaný a doplnený podľa štruktúry v súlade s uvedenou Metodikou na vypracovanie PHSR, prekonzultovaný v odborných komisiách obce, s dotknutými inštitúciami a zahŕňa výsledky dotazníkového prieskumu obyvateľov obce.

Plán hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Tvrdošovce na roky 2016 – 2020 analyzuje prírodné a hospodárske podmienky obce, zhodnocuje výsledky dosiahnuté predchádzajúcim plánom hospodárskeho a sociálneho rozvoja napíňaným v rokoch 2008 – 2016 a v strategickej časti odráža aktuálne potreby obce pre jej ďalší úspešný rozvoj.

Plán hospodárskeho a sociálneho rozvoja bol pripravený a zároveň predpokladá pri realizácii spoluprácu rôznych subjektov – inštitúcií, občanov, podnikateľov,

občianskych združení a záujmových skupín, zmluvných partnerov, externých expertov, poradcov a pod.

Na dosiahnutie úspešnej realizácie PHSR bude potrebné rozvinúť vhodné formy komunikácie so všetkými zainteresovanými subjektmi, vytvárať podmienky partnerskej spolupráce a tvorivého prostredia.

Tím odborníkov vo vedení obce zodpovedný za realizáciu PHSR bude počas realizačného obdobia PHSR v rokoch 2016 - 2020 vychádzať zo spracovaného dokumentu PHSR a flexibilne riešiť zmenené podmienky vplývajúce na realizáciu plánov a prispôsobovať zmenené možnosti úspešnej realizácii.

Strategický rámec stanovený v PHSR je v plnom súlade so strategickými dokumentmi Nitrianskeho kraja, nadväzuje na ciele politiky súdržnosti Partnerskej dohody, ktoré sa implementujú v rámci operačných programov a sú podporované prostredníctvom schválených projektov. Implementácia PHSR sa pri realizácii bude opierať o podporu ako národných tak aj medzinárodných finančných nástrojov.

Tri oblasti - hospodárska, sociálna a environmentálna oblasť strategického zámeru podrobne rozvíjajú výhľadové plány obce na obdobie 2016 – 2020 prostredníctvom opatrení a aktivít a všetky tri uvedené oblasti sú v dokumente PHSR rozpracované v príslušných častiach.

V rámci oblastí stanovených v šiestich opatreniach, ktoré sa týkajú vybudovania, zrekonštruovania a skvalitnenia technickej infraštruktúry, vytvárania podmienok pre zlepšenie využitia ekonomického potenciálu obce, skvalitnenia poskytovania verejných služieb a zlepšenia stavu zariadení obecných budov, vytvorenia podmienok pre rozvoj spoločenského, kultúrneho a športového života komunity, zvýšenia ochrany životného prostredia v obci a posilnenia atraktivity obce sa bude realizovať plán aktivít PHSR v rokoch 2016 – 2020 podrobne rozpracovaný v Akčnom pláne a vo Finančnom rámci PHSR.

Monitorovanie realizovaných aktivít PHSR bude prebiehať každoročne pri aktualizácii PHSR, pričom budú vyhodnotené zrealizované aktivity a budú navrhnuté opatrenia na zmeny, posuny termínov realizácie. Podľa Metodiky na vypracovanie PHSR sa odporúča vypracovať Monitorovaciu správu o stave realizácie/plnenia aktivít PHSR.

Odporúčame v realizačnej časti PHSR priebežne aktualizovať realizáciu jednotlivých aktivít, zmenené termíny vnášať do príslušných tabuliek, aby sa vytvoril priebežný obraz o stave realizácie aktivít. Tento prístup odporúčame uplatniť minimálne raz ročne, aby v každom časovom horizonte bol prehľad plnenia PHSR, čo napomôže pri príprave projektov, čerpaní rozpočtu a vypracovaní ďalšieho plánovacieho dokumentu.

Formulár – Schválenie PHSR

Schválenie PHSR	
Dokument	Plán hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Tvrdosovce na roky 2016 - 2020
Spracovanie	Spracovaný v zmysle zákona o regionálnom rozvoji č. 539/2008 Zb. v znení zákona č. 309/2014 Zb. a Metodiky na vypracovanie Programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce/obcí/VÚC verzia 2.0.
Prerokovanie	PHSR prerokovaný v orgánoch samosprávy obce (odborné komisie), s dotknutými inštitúciami a pripomienkovaný obyvateľmi (dotazníkový prieskum, úradná tabuľa, www stránka, miestny rozhlas)
Schválenie	Návrh na uznesenia zastupiteľstva č. 16/18102016, písm. A bod 3 zo dňa 18.10.2016 na XVIII. Zasadnutí Obecného zastupiteľstva obce Tvrdosovce

Schválením PHSR v súlade s legislatívou je ukončený proces jeho prípravy. Dokument je týmto pripravený na realizáciu naplánovaných aktivít v zmysle príslušných častí PHSR.

Prílohy PHSR

1. Príloha č. 1 Ex post hodnotenie predchádzajúceho PHSR
2. Príloha č. 2 Finančný rámec pre realizáciu PHSR obce Tvrdosovce
3. Príloha č. 3 Zoznam členov riadiaceho tímu a pracovných skupín
4. Príloha č. 4 Zoznam informačných zdrojov použitých v PHSR
5. Príloha č. 5 Zoznam skratiek použitých v PHSR